

Izdaja: Gorenjski tisk / Ureja:
Uredniški odbor / Odgovorni
urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 475 — uprave 190
/ Tekoči račun pri NB Kranj št. 61-
KB-1-Z-135 / Izhaja v ponedeljek
in petek / Naročnina: letna 600, pol-
letna 300, mesečna 50 dinarjev

Ob novih predpisih o kmečkih davkih

Pretekli teden je izdal Zvezni izvršni svet predpise o kmečkih davkih v letu 1956. Ti predpisi predvidevajo določene spremembe v obdavčenju kmetovalčevega dohodka. Bistvo sprememb je, da odslej ne bo več dvojne kmečke dohodnine — temeljne in dopolnilne — marveč bo predpisan enoten davek na dohodek. K temu pa predpisi dodajajo še novost: takso na delovno živino, takso na hibridne vinograde in takso na stroje za proizvodnjo (kotli za kuhanje žganja, mlatilnice, ročni, parni in valjni mlini, traktorji). Uvaja se tudi enoten 3% obinski dopolnilni davek, ali občinske doklade, ki so bile predpisane v večini občin že v preteklem letu — seveda v različnih občinah različno.

Z navedenimi predpisi se pravzaprav kmečka obdavčitev bistveno ne zvišuje. V vsej Sloveniji se poveča davek na dohodek le približno za 94 milijonov dinarjev (v celotni Jugoslaviji pa za 1 milijardo 370 milijonov dinarjev). Takse na delovno živino in proizvodnjna sredstva bodo znesla v Sloveniji približno 650 milijonov dinarjev, vsota sredstev iz občinskega dopolnilnega davka pa bo znesla letos približno 400 milijonov dinarjev, medtem ko je bilo lani predpisanih v okviru Slovenije za okrog 500 milijonov dinarjev občinskih doklad.

To zvišanje davčnih dajatev je še toliko nepomembnejše, če upoštevamo, da je v zadnjih starih letih kupna moč kmečkega prebivalstva v Sloveniji narasla za 69%, od 9 milijard dinarjev v letu 1952 na 15 milijard 150 milijonov dinarjev v letu 1955. Čeprav je na Gorenjskem v zadnjih letih nedvomno dosežen precejšen napredek v kmetijski proizvodnji — na ha se je leta 1953 pridelalo približno 370 metrskih stotov krompirja, lani pa že približno 200 stotov več — se je vendar pretežno povečala kupna moč kmečkega prebivalstva tudi pri nas in to zaradi zvišanja cen kmetijskim pridelkom v zadnjih letih. V trgovini na drobno so cene kmetijskim pridelkom v odnosu na leto 1952 narasle do konca leta 1955 za 45%.

Najvažnejše v novi davčni politiki ni torej povišanje državnih dohodkov na račun kmetov — kot bi to nekateri morda radi dokazali — marveč težnja, da se poveča proizvodnost kmečkega dela. Nihče namreč nima nič proti temu, da se več kupna moč kmečkega prebivalstva. Samo to povečanje mora imeti realno osnovo. Sloveni mora na večji proizvodnji ne pa na višjih cenah.

Novi predpisi so torej sestavni del splošnih naporov za uveljavljanje nove gospodarske politike in za stabilizacijo trga. Z novimi predpisi se popravlja določene pomanjkljivosti čiste katastrske obdavčitve in to s takimi na delovno živino ter na proizvodnjna sredstva. Z zmanjšanjem razpona pri osnovni dohodnini od lanskoletnih 7 do 56% na letošnjih 10 do 44%, se predvsem stimulira tistega kmetijskega proizvajalca, ki proizvaja za trg, oziroma se na splošno pospešuje proizvodnja za tržišče. Takse na delovno živino in proizvodnjna sredstva pa hkrati izenačujejo proizvodne pogoje privatnega kmečkega proizvajalca ter kmetijskih zadrug in državnih kmetijskih posestev. Proizvajalna sredstva slednjih so bila namreč že doslej obdavčena.

Pri uvajanju taks — pri tem se ne sme razumeti, da gre za obdavčitev vsake motike, brane ali navadnega pluga — se teži predvsem, da se obdavčijo ti-

S seje Sveta za gospodarstvo OLO Kranj Investicijski program za „Opekarno“ Češnjevk

Svet za gospodarstvo predlaga OLO, naj da garancijo za investicijski kredit tovarne „Elan“

KRANJ, 16. FEBRUARJA. Včeraj je bila v Kranju pod predsedstvom predsednika sveta za gospodarstvo Arturja Silerja seja tega sveta. Predlog dnevnega reda je obsegal 11 točk, vendar so obravnavali le 6 točk dnevnega reda, ker se je seja zavlekla pozno v noč.

Svet za gospodarstvo je posvetil precej pozornosti predlogu poslovnika za delo samega sveta. Le-ta obsega 54 členov in zlasti o posameznih členih se je razvila precej živahna razprava. To tem bolj, ker je ta poslovnik, prvi v vrsti poslovnikov, ki jih bodo sprejeli posamezni sveti. Njegov osnutek bo služil tudi drugim svetom kot ogrodje za sprejetje poslovnikov.

Na dnevnem redu je bilo tudi zelo obširno poročilo okrajne finančne inšpekcije. Svet je sklenil, naj bi se to poročilo razmnožilo in poslalo vsem gospodarskim organizacijam na področju Gorenjske, saj bo služilo predvsem računovodjem kot zelo koristno vodilo v nadaljnjem delu. Omenjeno poročilo v nekoliko skrajšani vsebini pa bo podano na eni izmed prihodnjih sej Okrajnega ljudskega odbora.

Na dnevnem redu je bila tudi potrditev investicijskega programa za rekonstrukcijo in povečanje »Opekarn« v Češnjevku. Ta opekarna je v tem svojem razširjenem programu nakazala ekonomičnost in rentabilnost svoje razširitve. V ta namen bodo potrebovali 35 milijonov 500.000 dinarjev investicijskega kredita, ki si ga bodo morali pač od nekod preskrbeti.

V načrtu je zlasti razširitev obrata, ker je tamkajšnja glina za izdelovanje opeke izredno dobre kakovosti, in pa rekonstrukcija dosedanjih strojev. Zgradili bodo novo sušilnico, krožno peč in pa transportne naprave. Rentabilnost je še toliko bolj vidna, ker bodo začeli izdelovati na osnovi rekonstrukcije nove vrste opeke in sicer: votlake in stropnjake.

Svet za gospodarstvo je predlagal tudi Okrajnemu ljudskemu odboru, naj imenuje sledeče

člane Upravnega odbora Narodne banke v Kranju. Predvideni so: za predsednika Dušan Horjak, nadalje Kržišnik, Mulc, Verbič, Železnik, Zumer, Dolenc, Miklavčič, Šefic in Prevorsek.

OLO bo predlagano, da da garancijo za investicijski kredit, ki ga nujno potrebuje za dograditev svojih objektov tovarna športnega orodja »Elan« v Begunjah. Ta kredit bi tovarna dobila pri Jugoslovanski banki za zunanjo trgovino v višini 66 milijonov 550.889 dinarjev in sicer za nabavo strojne opreme ter toplotnih in klimatskih naprav. Svet za gospodarstvo je tudi predlagal, naj OLO da pristanek za odplačevanje anuitet iz posojila, ki ga je podjetje najelo pri TVD »Partizani« in sicer pred delitvijo dobička. Nadalje je svet sklenil, da se podjetju »Elan« da 5 milijonov dinarjev investicijskega posojila iz okrajnega investicijskega sklada.

TUDI SAVA JE ZAMRZNILA
V ozadju elektrarna »Sava« Kranj

Ob koncu dolgotrajne seje, je svet dal tudi pritrditev za odplačilo investicijskega posojila podjetju »Rožca« Jesenice, ki je kupilo kamion, in to iz stroškov pred delitvijo dobička.

Zimsko veselje najmlajših je močnejše kot mraz

Zakaj redukcije električne energije

Glavna vzroka: suša in mraz - Tudi sami si za silo lahko pomagamo

Na Gorenjskem je v zadnjih dneh precej krajev brez električnega toka. Mnogi zaradi tega negodujejo, toda povsem neupravičeno. Zato je namen tega članka, da bi na kratko osvetlili vzroke varčevanja električne energije.

Pomanjkanju električne energije je vzrok:

1. suša. Zadnji dež je padel v začetku januarja in tudi pred tem ni bilo večjih padavin. Zaradi tega je stanje voda precej nižje kot sicer v tem času. Razumljivo, da mora biti potem tudi vodna sila manjša. To pa kjub takemu stanju voda, bi verjetno električne energije ne primanjkovalo v tolikšni meri, če ne bi tako hitro in močno pritisnil.

2. mraz. Na Gorenjskem menda že več let živo srebro ni padlo tako nizko. V sredi je bila temperatura celo v Kra-

nju — 25°C. Zaradi mraza je večina manjših potokov in pritokov večjih rek zamrznjenih, v kolikor jih ni že poprej popil sneg. S tem se je suša še povečala.

3. Hiter porast potrošnje. Pravzaprav to dejstvo pri normalnih vremenskih prilikah ne bi imelo svojega vpliva, toda takšno stanje nas prisili, da moramo omeniti tudi to. Za ilustracijo pogledimo samo nekaj števil, ki se nanašajo na potrošnjo za tako imenovani mali odjem (brez industrije ali večjih podjetij in obratov) na Gorenjskem. V primerjavi z letom 1952 je naslednje leto potrošnja narasla za 10%, leta 1954 že za 44%, lani pa celo za 85%. 1952. leta je bilo potrošenih za mali odjem 15 milijonov kWh, medtem ko je bila potrošnja preteklo leto 29 milijonov kWh ali še enkrat večja. Torej porast porabe električne energije je precej večji tudi od normalnega porasta najrazvitejših dežel Evrope. Razumljivo nam mora biti torej, da je tak porast potrošnje z novogradnjami elektrarn in novimi generatorji tež-

ko dohajati. Mraz in suša sta letos povzročila, da je stanje voda tako nizko kot še nikdar prej. Prav gotovo bo z dograditvijo novih elektrarn v Soštanju in Vuhredu v tem oziru problem rešen in da se v prihodnje tudi takih vremenskih neprilik ne bo treba bati. Takrat tudi ne bo treba več odklopiti z električne mreže 90 transformatorskih podeželskih postaj na Gorenjskem. Prav tako tudi ne bo potrebno dnevno porabo električne energije zmanjšati za 135.000 kWh, kot je to potrebno danes.

S tem v zvezi pa je prav, če pohvalimo »IBI« v Kranju, ki si je za take primere kot je letošnji, sama preskrbela lastno električno energijo. Če dalj časa je pri njih ležal skoraj uporaben generator. S precejšnjim popravilom in dodatkom novih delov in naprav pa je podjetje, največ po zaslugi strojnika Šmucea in elektromonterja Kozjeka, prišlo do lastne električne energije. Sicer ta energija podjetju ne zadošča, vendar jim krije približno 30% potrošnje. To omenjam zato, ker so verjetno še kje možnosti, da bi si podjetja zagotovila lastno električno energijo.

B. Fajon

V Kranju so že volili samoupravne organe socialnega zavarovanja

Kranj, 16. februarja.

V zadnjem času dobiva socialno zavarovanje vedno širše in važnejše naloge, posebno še, odkar se je tu tudi začelo uveljavljati družbeno upravljanje. Tako postaja socialno zavarovanje vse bolj pomembno. Njegovo delo se odvija v interesu vseh ostalih organizacij, organov delavskega upravljanja — vsakega posameznega zavarovanca.

V zadnjih 14 dneh so bili že po vseh krajih predvolilni sestanki, na katerih so razpravljali o nalogah in vlogi socialnega zavarovanja, družbenem upravljanju v socialnem zavarovanju in načinu volitev. Pred dnevi so se tudi člani delavskega sveta in sindikata Zelezarne Jesenice zbrali na predvolilnem sestanku. Razen 100 članov družbenega upravljanja jeseniške Zelezarne se je sestanka udeležil tudi član republiškega sveta sindikatov Slovenije Jože Jurač. Prav tako so bili taki predvolilni sestanki tudi v dru-

gih večjih podjetjih. V »Iskri« se bodo člani delavskega upravljanja zbrali danes. Tega sestanka se bo udeležil tudi tovarniški Mavricij Borc. Skupno je bilo do sedaj na Gorenjskem okoli 65 predvolilnih sestankov (op. blejska podružnica še ni javila števila sestankov), in sicer: na področju Kranja 19, Skofje Loke z dolino 19, Tržiča 10, Jesenic 11 in Radovljice 6. Delo poteka po določenem načrtu ob povprečno 70% udeležbi. Le volilna enota upokoencev z Jesenic bo še enkrat na svojem sestanku odločala o svojih delegatih.

Zirovcem, ki so že izvolili svoje predstavnike za okrajno podružnično skupščino socialnega zavarovanja, so sledili Kranjčani. Včeraj so bile v Kranju prve volitve. 25. volilna enota je izvolila za okrajno skupščino socialnega zavarovanja Marjana Bergerja in za podružnično tov. Janškova. V prihodnjih dneh se bodo volitve še nadaljevale, ostali kraji pa so predvideli za volitve po volilnih enotah dneve od 20. do 22. februarja.

I.J.

Naš razgovor

„Glas Gorenjske, Politika, Ljudska pravica, Borba ...“

... je glas, ki skoraj vsakogar na Titovem trgu zvabi, da se ustavi pri majhni leseni hišici — kiosku — kot pravimo. Tu dobite vsak dan najnovejše ča-

sopise, revije in podobno z najnovejšimi novicami, prodaja na jih 56-letna Marija Skomavec. Za kratek čas sem se oglasil pri njej in se marsikaj pogovoril.

Malokdo je, ki ne bi poznal vedno nasmejene in dobrovoljne Marije Skomavčeve, ki že približno 6 let prodaja časopise Kranjčanom in obiskovalcem Kranja. K temu pa moramo pripomniti, da je ona najboljša prodajalka te vrste v gorenjski metropoli in daleč okoli.

»Ja, kako sem začela«, je začela z odgovorom na moje vprašanje, kaj jo je privedlo do tega, da je postala prodajalka časopisov. »Imam prijateljice in prijatelje, ki so me »zapeljali« v te vode. Ko sem postala vdova, sem raznašala pošto in sicer na Golnik, kmalu pa sem postala raznašalka časopisov, nato pa prodajalka in zdaj teče že šesto leto, ko se preživljam s tem. No, danes sem zadovoljna.«

»Kolikšen mesečni promet imate in katerih časopisov prodate največ?«

»Ne glejte moje kramo«, se je opravičevala, ker res ni imela vse v najlepšem redu, »mraz je, pa se mi kar ne da pospravljati. Razen časopisov prodajam tudi znamke, pisma, dopisnice, srečke, slike in vse take reči.«

Mesečno imam tudi do 100.000 dinarjev prometa, včasih še več, meni pa jih ostane okrog 7000. Največ prodam »Glasa Gorenjske«, potem »Pravice«, »Politike«, »Borbe«, zelo hitro gre »Filmski vestnik«, revija »Film«, »Tovariši«, »Svet in moda« ...

Marsikaj mi je še povedala. Ob koncu pa je z veseljem zadovoljstvom dodala, ko je pravkar hitro postregla več svojih gostov: »Zdaj mi gre že kar hitro od rok, kajne?« »Res je«, sem ji odgovoril, mislil sem si pa, da bi morala biti tako vljudna in hitra postrežba še marsikje.

FaBo

Marija Skomavčeva se je dobro zavarovala pred mrazom

Na Gorenjskem 13 sekcij mladih zadružnikov

22 kmetijskih združb je že predvidelo posebne sklade. Nekatero finančno močne kmetijske združbe se niso odzvale

V torek, 14. februarja, se je začel v Kremliju XX. kongres KP Sovjetske zveze. Prvi dan je kongres poslušal poročilo prvega sekretarja KP SZ Nikite Hruščeva. Hruščev je v svojem poročilu poudaril, da je glavna značilnost sedanjega doba prehod socializma iz ene države v svetovni sistem. Ko je govoril o razlikah pri prehodu v socializem, je omenil, da bodo načini prehoda vedno raznovrstnejši; in da nikakor ni mogoče, da bi se prehod izvršil z državljansko vojno.

Ko je govoril o znanjepisnih odnosih Sovjetske zveze, je dejal, da morajo postati pogajanja edini način reševanja mednarodnih vprašanj. Za doseg trajnega mira je v tleh njegovega mnenja rešiti naslednja najvažnejša vprašanja: kolektivno varnost v Evropi in Aziji ter razorožitve. Prav tako je Hruščev poudaril, da je Sovjetska zveza pripravljena prenehati s poskusi z vodikovimi bombami.

Ze v sredo so to potrdili

Ze v sredo so to potrdili Zivahno komentirali v vseh zahodnih prestolnicah. Vendar se je v teh krajih uveljavilo mnenje, da ta predlog ne bo bistveno pripomogel k napredku pri delu razorožitvene komisije, čeprav je ocenjen kot ponudba Zahodu za pogajanje o teh problemih.

V sredo je prav tako začel zasedati indijski parlament. V uvodnem govoru je predsednik republike Prasad dejal, da se je položaj v svetu izboljšal. Obžaloval pa je, da različni vojaški pakti ogrožajo mir in mirno sožitje med narodi ter delijo arabske dežele. Posebej je obsodil bagdadski pakt in SEATO (pakt za jugovzhodno Azijo).

V tem tednu je bila slej ko prej pretežna aktivnost francoske diplomacije usmerjena na Severno Afriko. V sredo je zasedala francoska vlada in je bila glavna točka dnevnega reda vprašanje Alžira in pa začetek francosko-maroških pogajanj. Alžir je še vedno v ospredju in ministrskemu predsedniku Guyu Molletu kljub naporom še ni uspelo razčistiti položaja. V torek pa so se začeli, s sestankom Guy Mollet - Ben Jusuf, tudi francosko-maroški razgovori. V sredo se je vodja maroške delegacije sultan Ben Jusuf razgovarjal s predsednikom francoske republike Cotyjem. Na teh pogajanjih je treba predvsem razčistiti vprašanje medsebojne odvisnosti med Marokom in Francijo. Maroki namreč zahteva čim popolnejšo neodvisnost medtem ko Francozi vztrajajo, naj bodo gospodarsko - finančna, valutna in obrambna vprašanja v glavnem v francoskih rokah.

V Kranjskem okraju je bilo dosedaj ustanovljenih 13 sekcij mladih zadružnikov. Kljub nekaterim težavam delo dobro napreduje. Kmečka mladina kaže zanimanje do dela v sekcijah, vendar se jim delo ponekod napačno ali nepopolno tolmači. V Voklem na primer je KZ sklicala ustanovni sestanek mladih zadružnikov, na njem pa ni bil prisoten nihče od kmetijske združbe, niti od ostalih političnih organizacij. Na Golniku so mladino zelo povzročili obvestila, kar je bil vzrok, da je bil prvi sestanek neuspešen. V Ribnem pri Bledu so mnenja, da je tako vsa kmečka mladina vključena v kulturno društvo in je sekcija mladih zadružnikov nepotrebnost. Ponekod pa združbe za ustanavljanje sekcij zadoljujejo mlade in ne vidijo potrebe, da bi pri delu pomagali celotni odbor in vse politične organizacije. To nas opozarja na dejstvo, da nekateri še vedno ne razumejo izredno koristnega dela sekcij mladih zadružnikov, ki ga bodo te lahko opravljale v prid pospeševanja kmetijske proizvodnje na vasi. Okrajna združna zveza je opozorila vse KZ naj predvidijo nekaj sredstev tudi za mlade zadružnike, temu se je odzvalo 27 KZ, 25 združb je določilo del denarja v skupni kulturni sklad, 20 združb pa v ta namen ni predvidelo nobenih sredstev. Med njimi je mnogo gospodarsko močnih združb in tudi takih, ki imajo mnogo mladine na svojem področju. Delo na ustanavljanju sekcij je prepušteno ljudem na OZZ in OK LMS, ki hodijo na teren večkrat z nejasnimi pojmi. Kaže se namreč potreba, da vsi kmetijski strokovnjaki delajo pri reševanju teh vprašanj, saj je danes po-

polnoma jasno, da bo na vasi prav mladina nosilec naprednih idej in se je za to treba nanjo nasloniti. Na to so nas opozorili na terenu in moramo zato o tem spregovoriti, da se bo stanje zboljšalo.

Skrb vseh političnih organizacij na vasi za mladino je zelo pomembna, saj so le redki primeri, da pridejo zastopniki organizacij na sestanke, kjer se ustanavljajo sekcije. Dober primer v tem nam je občinski odbor SZDL Zelezniki, ki pomaga in spremlja delo mladih. Kljub temu, da je sekcija mladih zadružnikov sestavni del kmetijske združbe, smo dolžni skrbeti za njeno delo, ker gre tu v glavnem za to, da mladina najde svoje mesto v nadaljnjem razvoju na vasi.

Naša oblika dela s kmečko mladino si uspešno utira pot tudi v ostale kraje Slovenije. Na OK LMS v Kranju prihajajo pisma s prošnjo, naj jim sporočimo naš sistem dela. Glavna združna zveza in OK LMS sta se že zedinila, da to delo nadaljujejo po vsej Sloveniji. To je nedvomno uspeh, ki pa nas ne sme zaslepiti, temveč nam mora dati novega poguma, da bomo svoje delo še z večjim poletom nadaljevali.

Naša oblika dela s kmečko mladino si uspešno utira pot tudi v ostale kraje Slovenije. Na OK LMS v Kranju prihajajo pisma s prošnjo, naj jim sporočimo naš sistem dela. Glavna združna zveza in OK LMS sta se že zedinila, da to delo nadaljujejo po vsej Sloveniji. To je nedvomno uspeh, ki pa nas ne sme zaslepiti, temveč nam mora dati novega poguma, da bomo svoje delo še z večjim poletom nadaljevali.

Dijaška skupnost na Jesenicah je oživila. Dijaki so govorili . . .

Splošni zakon o upravljanju gimnazij je govoril tudi ravnatelj šol, ki je v veljavi od marca letos, omogoča dijakom preko dijaške skupnosti sodelovanje pri upravljanju šol. V četrtek je bil prvi tak sestanek dijaške skupnosti jeseniške višje gimnazije v dvorani Delavskega doma. Razen višješolcev so se ga udeležili tudi člani profesorkega in šolskega odbora. Profesor Kodričeva je v svojem referatu apelirala na dijake, naj si zavestno osvajajo znanje, saj s tem koristijo sebi in skupnosti. Zastopnica šolskega mladinskega komiteja Bogdana Knafličeva pa je v svojem referatu govorila o družbenem upravljanju na splošno, in konkretno o upravljanju na šolah. Med drugim je govorila tudi ravnateljica gimnazije profesorja Azbe, ki je priznal izboljšanje učnih uspehov na zavodu. Podčrtal pa je, da je nujno stremenje prav vseh, da bomo dosegli še boljše uspehe ter disciplino in red na šoli. Predsednik šolskega odbora je objasnil tudi delo in uspehe tega odbora.

Razprava na samem sestanku je bila precej živahna. Dokazala je, da je vendarle prebil zid molka in osvojeno javno razpravljanje dijakov s profesorji. Tako so dijaki na primer kritizirali zahteve nekaterih profesorjev po »dobesednem znanju« učne snovi, vpliv osebnega nerazpoloženja profesorja na šolsko uro, ter prekratke čas, ki ga ima dijak na razpoložljivo vprašanje. Iz razprave je bilo vidno, da so dijaki mnenja, naj bi bili v bodoče rediteljski sestanki v resnici vzgojni ne pa le poročevalski. Dijaki so tudi priznali, da so dostikrat pred starši premalo kritični in le preradi vane slabe uspehe na profesorje. Razpravljali so tudi o ostalih šolskih, socialnih in materialnih problemih ter sklenili, da jih bodo pomagali reševati.

Vode v Železnikih so prestopile bregove

V zadnjih dneh je mraz tudi v Železnikih dosegel -20°C. V dveh zaporednih nočeh 3. in 4. februarja so se v strugi, ki osterbuje elektrarno, v Gorenjem koncu nakopičile tolikšne količine ledu, da je voda prekoračila bregove in do pol metra visoko napolnila Bajželjovo klet, hlev Franceta Lotriča in vse prtilične prostore v Matijevevi hiši. Nastalo škodo cenijo na nekaj stotih dinarjev. Menijo, da je nesreča nastala po krivdi lastnika elektrarne - Lesno industrijskega podjetja Česnjica, ki kljub pravočasnemu opozorilu ni ukrenil vse potrebno, da bi preprečil poplavo.

Nagradno žrebanje „Glasa Gorenjske“ . . . 6 metrov gradla in še kaj . . .

Vedno krajši čas je do nagradnega žrebanja in na uredništvu „Glasa Gorenjske“ se iz dneva v dan nabira več nagrad.

Razen vseh tistih daril, ki smo jih omenjali že v prejšnjih številkih in med katerimi je prvo Radio aparat in potem možko kolo ter drugi večji in manjši praktični predmeti, nam je v zadnjem času darovala tudi Industrija bombaznih izdelkov (IBI) iz Kranja 6 METROV NAJFINEJŠEGA GRADLA. Dobili smo nadalje več letnih BRISAC - FROTIRK od tovarne »Induplat«, blago za šeno ZENSKO OBLEKO, najfinjšo POPLINASTO SRAJCO ter mnogo drugih praktičnih in koristnih predmetov.

Živahno delo OLO Kranj

V tem tednu bomo zabeležili precej živahno delovanje Okrajnega ljudskega odbora v Kranju, ki bo imel v petek, 17. februarja sejo Okrajnega zbora in Zbora proizvajalcev. O tej seji bomo podrobneje poročali v ponedeljkovi številki našega lista. Ze prihodnji teden pa je predvidena še ena seja OLO.

Ustanovljen je svet za turizem in gostinstvo

Bohinj bo ostal turistični kraj

Na zadnji seji občinskega ljudskega odbora Bohinj je bil zaradi širokega področja dela ustanovljen samostojen svet za turizem in gostinstvo. Svojih nalog se je lotil z vso prizadevnostjo. Na zadnjih dveh sejah je razpravljal o vrsti problemov za uspešnejši in hitrejši razvoj turizma in gostinstva v Bohinju. Svet je ugotovil, da bo nujno

dobiti razen lastnih sredstev, ki jih imajo hoteli, še okoli 2 milijona dinarjev investicijskega kredita za delno ureditev isih. V Bohinju ima namreč samo en hotel eno samo kopalnico in še ta je nesodobna, razen tega pa nimajo hoteli niti tekoče mrzle in tople vode, kar postavlja bohinjske gostince pred dejstvo, da se odredijo sedanji kategorizaciji in spremenijo hotele v navadna gostišča.

Več komunalne dejavnosti

Do sedaj je imel občinski ljudski odbor Zelezniki 7 rednih sej. Med drugim so na sejah sprejeli tudi odlok o javnem redu in miru, razpravljali so o ureditvi odnosov do splošne ljudske imovine v Danjah in Sorici, o upravljanju zemljišč splošne ljudske premoženja in o ureditvi pašnikov na Poreznu in Prtovcu. O ureditvi pokopalšč in zgraditvi vodovodov v Selcih in Zeleznikih pa bodo še razpravljali.

Važna komunalna pridobitev bo dograditev električnih daljnovodov in omrežij na sektorjih Luša - Rantovše - Mlaka - Jesemovec in Martinj vrh, ter za področje bivše občine Zallog. Iz gozdnega sklada pa bodo finansirali gradnjo gozdnih potov na območju Potok - Davča in tako omogočili eksploatacijo 1200 ha neizkoriščenih gozdov.

Ze dlje časa se ugotavlja, da komunikacije v Bohinju, zlasti še cesta Bled-Bohinj ne ustrezajo razvoju turizma. Svet je mnenja, da je nujno potrebno najiti sredstva za asfaltiranje omenjene ceste, ali pa politično ustrezno maso, da bi se prepričilo nezdravo dviganje prahu. Pojačati pa bo tudi treba prometne zveze med železniško postajo v Bohinjski Bistrici in jezzerom ter istočasno urediti bencinsko črpalko s stalno sezonsko dežurno službo.

Ob jezeru bo nujno potrebno letos zgraditi nekaj kabin, da bi kopalci imeli kje puščati svojo obleko in opremo. Ta nedostatek je povzročal že precej negotovanja s strani gostov. Svet je mnenja, da je treba urediti razna pota k izletniškim točkam, ki so v neposredni okolici jezera in Bohinjske Bistrice, na razpotja pa postaviti kabljopote. Vsa planinska pota je treba ponovno markirati, kar bo opravilo planinsko društvo.

Ob novih predpisih o kmečkih davkih

(Nadaljevanje s 1. strani)

sta proizvajalna sredstva, ki nudijo posamezniku možnost za izkoriščanje drugih, manjših kmečkih proizvajalcev ali pa možnost izvenkmečkega zaslužka. Velikokrat se je zgodilo, da je posojanje proizvodnih sredstev pomenilo precejšen dodatni vir dohodkov za posameznika kmeta.

Novi predpisi imajo namen pospešiti uveljavljanje novih proizvodnih in družbenih odnosov na vasi. Seveda ne tako, kot bi nekateri radi prikazali: s nasilno kolektivizacijo, »podfavljanjem« in silnični nesmisli. Gre preprosto za to, da se vse bolj poskuša preprečiti privatno izkoriščanje in okoriščanje. Zato se mora okrečiti vloga kmetijskih združb, kmetijske združbe morajo poudariti naloge svojim članom in izpolniti svoja proizvajalna sredstva.

Bistvena karakteristika nove davčne politike je v tem, da se vsa sredstva, ki jih skupnost dobi v obliki davčnin, vračajo nazaj v kmetijstvo. Se več! Skupno bo na področju FLKJ vplačano v letu 1956 43 milijard in 800 milijonov davka (v Sloveniji 4 milijarde in 475 milijonov dinarjev), za napredek

jejo možnosti, da bi preprečili sovjetsko ekonomsko dejavnost na Daljnem Vzhodu, v Afriki in v Latinski Ameriki. Eden njegovih uslužbencev Van Scherpenberg je konec januarja povedal, da zahodnonemška vlada želi, da bi nemško blago prišlo v nerazvite dežele še pred prihodom sovjetskega blaga. O vsem tem bo Erhard baje razpravljal z britansko vlado še pred koncem tega meseca.

To veliko zanimanje Zahodne Nemčije za »interese svobodnega sveta« v negotovih območjih okoli ekvatorja ne bi bilo povsem razumljivo, če ne bi vedeli, da je ta dežela v zadnjem času mobilizirala vse svoje sile za hiter prodor svojega gospodarstva na nova tržišča. Merodajni krogi države med Renom in Labo sedaj bržčas računajo na to, da bodo nemara laže zagotovili pozicije svojega gospodarstva na dosedanjih tržiščih svojih zahodnih zaveznikov, če bodo ta prodor upravičevali s potrebo, da se »združeni svobodni svet« zoperstavi vzhodni konkurenci. Če je temu tako, potem je v tej kalkulaciji majčkena napaka: ni mogoče zapostavljati tistega, na kar že opozarjajo Američani — samostojne volje neodvisnih narodov. O tem nam priča nedavni obisk podkanclerja Blücherja v Indiji, kjer je nemški državnik govoril v dokaj drugačnem jeziku, kakor ga je vajena okolica palača Schaumburg.

Ne smemo torej izpregledati, da imamo pred seboj določeno razvijanje in krepitev dveh ostro ločenih »svetovnih tržišč«, ki med seboj tekmujeta na »neopredeljenem ozemlju«. Ta nenaravna delitev sveta — enega samega medsebojno s tisočimi niti povezanega sveta, te celote, ki vse bolj postaja celovitna enotnost, — ima lahko samo negativne in nevarne posledice. Ta pojav je brez dvoma ostarek starega v mednarodnih gospodarskih odnosih, ostanek tiste dobe, v kateri so se gospodarske veselile gladale za »mesto pod soncem«, za novo delitev tržišč in sirovinskih območij. Ti ostanki so danes toliko nevarnejši, ker se tekma med veselilami razvija na prostranstvih, ki so sicer pridobila pretežno politično neodvisnost, so pa še vedno gospodarsko šibka in nerazvita.

Zato je v današnjem položaju tako zelo važno, v kolikšni meri nerazvite države, ki prejemajo pomoč iz tujine, razvijajo odločno neodvisno politiko in v kolikšni meri tudi same postajajo merodajni činitelj v mednarodnih odnosih, — faktor, ki lahko sam določa, v kateri smeri se bo razvijal. Samo v tem primeru se bodo lahko te dežele izognile pretečim nevarnostim blokovskih nasprotij in odvisnosti od močnejših i sedanje gospodarsko tekmovalne, to »konkurenčno koeksistenco« privedle na pot konstruktivnega dejavnega sožitja, brez katerega si ne moremo predstavljati trajnega reševanja najbolj perečih problemov sodobnega sveta.

Ljudje in dogodki

SOŽITJE ALI GOSPODARSKA VOJNA?

Precej nevarnih prv in tekmi za pomoč nerazvitim deželam

ki ga je že lani na konferenci dežel Kolombo-plana v Simli izrazil premier Nehru, naj bi namreč velik del sredstev, namenjenih deželam južne in jugovzhodne Azije, odpadel na regionalne gospodarske načrte, v katere se ne bi več vmešavale dežele, ki so ta sredstva odstopila.

Glavni občutek, ki ga je slišati med preudarnimi politikami na račun dosedanje politike pomoči, se nanaša na postavljanje raznih pogojev in na poizkuse političnega podrejevanja tisti veselili, ki daje pomoč.

Vidimo, da je nova situacija pričela siliti dosedanje mednarodne upnike, da trezneje in konstruktivneje gledajo na bodoči razvoj nerazvitih dežel. Prednosti so že nastopile. Spomnimo se samo najpiktnejšega dogodka iz preteklega tedna — brali smo poročilo o tem, da se vse veselile potegujejo za to, da bi smele sodelovati v finansiranju graditve velikega asuanskega jezera. Egipčani so lahko tako hitro dosegli sporazum z največjim kreditorjem prav zato, ker so v pogajanjih lahko rekli: »Prav — če nečete vi, bomo že še našli koga drugega.«

Tekmovanje med blokomi za gospodarske pozicije v nerazvitih delu sveta, tekmovalne, ki je nastopilo iz čisto političnih, da — celo blokovskih pobud, ne glede na želje njegovih glavnih pobudnikov, odkriva doslej neslutene možnosti za hitrejši razvoj zaostalih dežel. S tem se odpirajo večje možnosti kot do-

slej za prebroditev tistega osnovnega nasprotja sodobnega sveta, ki ga deli na dva tako različna dela in ki hkrati onemogoča skladen splošni napredek. Ker pa je večina teh nerazvitih dežel v današnjem položaju tista sila, ki se noče navezovati na ta ali oni blok, so omenjene gospodarske prednosti istočasno tudi čisti dobiček za stvar miru in koeksistence.

Vendar ne bi bilo prav, če v opisanem gospodarskem tekmovalju ne bi videli tudi tistih nevarnih prv in, ki silijo nazaj. Ze samo dejstvo, da gre za tekmovalje, ki je nastalo zaradi političnih, blokovskih, umetnih nasprotij, daje temu novemu pojavu določen negativen pečat.

V zagribni dirki, v kateri gre vsakemu udeležencu le za to, da bi tekmeča prehitel ali obrznil tisto, kar je že pridobil, vidimo le malo tistega složnega sodelovanja v reševanju skupnih gospodarskih problemov človeštva, za katerega menimo, da bi moralo tvoriti osnovo prave aktivne koeksistence. Do nje še nismo prispeli (saj je to tudi nemogoče v svetu, ki ga še vedno razjedajo blokovska

nasprotja), toda tudi današnji odnos vse bolj silijo k tistemu, kar je neizbežno. Zal nobena od veselil še ni popolnoma sprejela zamisli polnega dejavnega sožitja. Tudi v Sovjetski zvezi, kjer pogosto poudarjajo potrebo po koeksistenci, to sožitje razumejo še vedno kot nekakšno tekmovalno dvajdeskov med tabori, temveč skupni konstruktivni napori vseh dežel ne glede na njihov družbeni sistem in državno ureditev.

Podobna gledišča spet in spet izražajo tudi na Zahodu. Na najbolj nediplomatski in odkritosrčen način je to pred kratkim ponovil zahodnonemški ministar za gospodarstvo profesor Erhard. Njegova izjava je izzvenela kot neke vrste napoved gospodarske vojne. Dejal je, da bonnske oblasti sedaj prouču-

J. Zagar.

GORENJSKI KMETOVALEC

Opozorilo

Da se prepreči nadaljnje razširjenje nevarne bolezni krompirjevega raka, je Svet za kmetijstvo in gozdarstvo ObLO Jesenice izdal odredbo o obvezni zamenjavi krompirjevih vrst na območju občine Jesenice, izvzemši bivše občine Kranjska gora.

Vsi pridelovalci krompirja, tudi vrtničarji, so obvezni zamenjati dosedanjí semenski krompir za eno izmed sledečih sort krompirja: Frühmölle, Srednje rani bemovec, Merkur ali Voran. Te vrste so znansivno preizkušene kot odporne proti raku in tudi ustrezajo tem krajem.

Zamenjavo bodo opravile KZ. Vsak pridelovalec krompirja naj zahteva ob zamenjavi pri KZ potrdilo, s katerim se bo izkazal pozneje inšpekciji.

Semenski krompir naj bo pravilno vskladiščen

Korenčnice in gomolnice spravljamo bodisi v zasipnice bodisi v klet. Na ta način zaščitimo te vrste pridelka, da nam ne zamrznejo. Toda v času prezimovanja jih ne bi smeli imeti v preveč toplih in vlažnih prostorih. Marsikatera klet ima prav to napako. Mala okna pred zimo zamašijo s slamo, vrata v klet obložijo s kitami iz slame. Res, mraz potem ne more v klet, ven pa ne more toplota in vlaga, ki nastaneta pri dihanju.

Vedeti moramo, da krompir diha, kakor vsaka živa stvar. Pri tem oddaja toploto in vlago. Če smo prostor neprodušno zaprli, je toplota in vlažnost v kleti zmeraj večja. Pri večji toploti in vlažnosti pa postaja dihanje krompirja še močnejše. Tako pride krompir do take toplote in vlage, da se po eni strani hitro razvijajo bakterije, ki povzročajo gnitje, po drugi strani pa se prebudijo kalčki in krompir začne odganjati bele in dolge poganjke. To se redno dogaja v februarju, marcu in aprilu, ko je krompir že prestal potrebno obdobje popolnega mirovanja v novemburu, decembru in januarju. Zato moramo v naslednjih treh mesecih večkrat pogledati v klet, da preprečimo škodo, ki bi sicer nastala.

Krompir, ki je prezimil ob visoki temperaturi 8 do 10°C izgubi zelo veliko semensko vrednost. V poganjke, ki jih je hitro napravil, je šla najboljše moč iz gomolja. Jedilni krompir je ovenel, upadel in izgubil na okusu. Razen tega imamo še preveč gnilobe.

(—in) Vse to lahko preprečimo z

zračenjem kleti. Sredi zime in visokega mraza bomo zračili pretople kleti opoldne. Proti pomladi pa, ko so dnevi že topljši, jih bomo zračili v zgodnjih jutranjih urah, ko je zrak najhladnejši. Ne bojte se, da bi vam krompir pri zračenju zmrazil, kajti najprimernejša temperatura za krompir in sadje je 2 do 4 stop. C. Če si nabavite toplomer, se ogne vsaki skrbi. Ugotovili boste celo, da ni potrebno zračiti vsak dan, ker klet zadržuje dalj časa bodisi topljši, bodisi hladnejši zrak.

Se enkrat vam zelo priporočam, da si nabavite za vašo klet toplomer. V enem letu je lahko stokrat plačan, če se boste ozirali nanj. Posebno potreben je pridelovalcem semen. krompirja.

V Poljanski dolini sem opazil pri mnogih pridelovalcih, da sami izdelujejo gajbice, v kate-

rih imajo semenski krompir preko zime. To je odličen napredek, ker ima krompir v gajbicah dosti zraka. Toda to delo bi bilo čisto zastoj, če so kleti pretople, če se ne zračijo pravilno, zlasti februarja, marca in aprila.

Najboljša klet bi bila pač taka, ki ima v tleh cev za dovajanje svežega zraka, v stropu ali v steni, čisto pod stropom pa dušnik za odvajanje toplega in vlažnega zraka. Obe odprtini morata imeti zaslon. V tem slučaju je lahko uravnava-ti zračenje s pripranjem in odpiranjem tudi za daljša obdobja od enega dne. Toplomer je seveda nujen.

Ta nasvet velja vsem, ki želijo imeti semenski krompir v odličnem stanju, ali žele čimboljše prezimiti gomolnice, korenčnice in sadje.

Ing. PEROVSEK

Dsušujemo prevlažna zemljišča

(Nadaljevanje)

V prejšnji številki smo videli, kako se napravijo odprti jarki za osuševanje, da so trajni in da dobro odvajajo vodo.

Glede globine pa moramo upoštevati tu dvoje stvari. Če bomo z drenažo odvajali samo odvisno vodo, ki se nabira v posameznih obdobjih, ob močnih naližjih, ali spomladi, ko se tali sneg, potem bodo lahko stranski jarki samo 50 cm globoki. Če pa moramo odvajati tudi talno vodo, potem morajo biti jarki globlji. Globina je odvisna

tudi od zemlje, ali je težka ali lahka. Običajno pa se giblje od enega metra naprej.

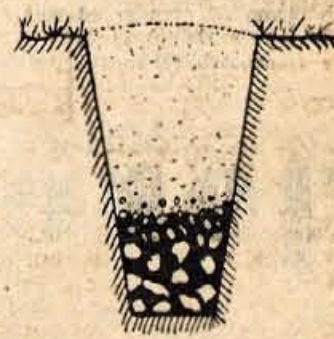
Pri napravi drenaže je zelo važen padec. Ta naj znaša na tisoč metrov vsaj 50 cm. Če pa je teren bolj nagnjen in je nevarnost, da bi voda odnašala s seboj zemljo, potem si lahko pomagamo na ta način, da napravimo stopnje ali pragove, ki pa morajo biti tako napravljeni, da se ne porušijo.

Velikost jarkov naj se ravna po množini vode, ki jo je treba odvajati. Glavni jarki naj imajo dno široko najmanj 50 cm.

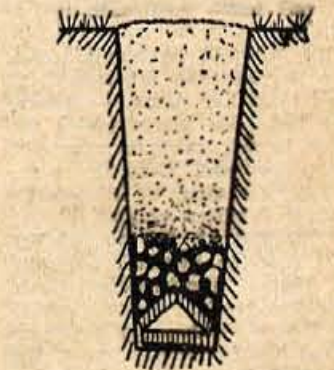
OSUSEVANJE Z ZAPRTIMI JARKI

Drugi način osuševanja pa je z zaprtimi jarki. Ta ima to prednost, da nas jarki pri delu ne ovirajo. Izvedba teh je malo težja in dražja, kar pa zavisi tudi od tega, kakšen material bomo uporabljali.

Najpreprostejše je, če izkopljemo primerno globoke jarkove in damo na dno debel garoz ali drugo kamenje in nato spet jarke zasujemo. (Slika 1.)

Boljši način pa je ta, da napravimo iz debelejših kamenitih plošč primerno odprtino za odtok vode. Na te plošče damo nato nekaj gramozu. Ta služi zato, da se skozi njega bolje pritaka voda, na drugi strani pa varuje, da se jarki ne morejo zamašiti (Slika 2.)

Najboljši način pa je seveda z drenažnimi cevmi. Narejeno pa mora biti natančno in je najboljše, da napravi načrte strokovnjak. Glavna prednost je v tem, da je mnogo trajnejši od prej navedenih načinov.

(Nadaljevanje prihodnjik)

Čiščenje in uporaba kamenja na pašnikih

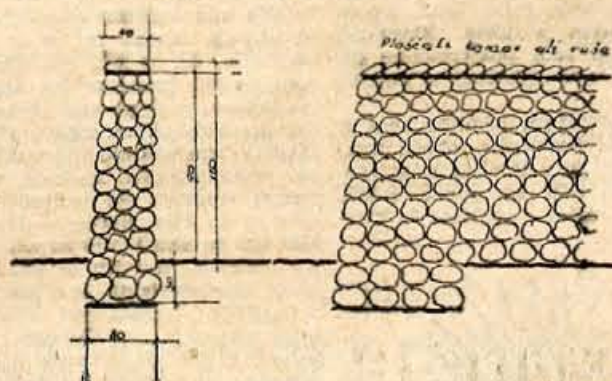
Večina naših pašnih površin je na zelo plitvih tleh, saj znaša debelina tal približno 3 do 5 cm. Tako pride na mnogih mestih na površje skala in večje ali manjše kamenje. Mnogo ka-

sprememb temperature in vlage. Zato moramo kamenje na celotni površini pobrati ter znesti na kupe, te pa zvozimo v koteljanje, globoče ali grape in jih nato prekrijemo z različni or-

večkrat zadržuje in tako tega zablati. Razen navedenih možnosti uporabe kamenja, pa ga lahko dobro izkoristimo pri gradnji suhega zidu — kamenite ograje. Tako ograjo bomo gradili predvsem tam, kjer je veliko kamenja in nimamo drugega materiala. Gradnja take ograje je zelo draga, vendar pa je ta močna in dolgotrajna, če je pravilno grajena. Skica nam kaže, kako se taka ograja napravi v običajni velikosti. (Slika A.)

Na strmejših pobočjih, kjer ne moremo kamenja drugače uporabiti, pa naredimo terase, kakor je prikazano na skici. Po celem pobočju napravimo več teras, kolikor je pač pripravljene kamenja. Velikost, oziroma širina terase je poljubna, ostale mere in pravilna gradnja pa je razvidna s skice. Z napravo takih teras povečamo pašno površino in pridobimo ravne ploskve porastle z travno rušo. Te terase pa tudi zadržujejo snežno odejo in na ta način ščitijo teren pred plazovi. (Slika B.)

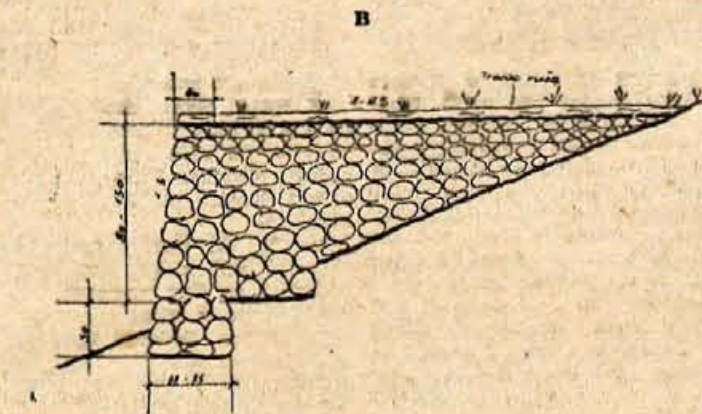
Kamenje, zbrano pri čiščenju, pa lahko tudi zelo koristno uporabimo za kuhanje apnenice.

Ograja iz kamenja — suhi zid

menja pa je na tistih površinah, ki leže pod strmimi skalnami pobočji, grebeni, vrhovi in melišči, s katerih ga vsako leto nanašajo voda, veter in sneg. Na ta način je izgubljena za pašo znatna površina travnatega sveta. Zato moramo redno odstranjevati to kamenje, da pridobimo, oziroma obdržimo potrebno pašno površino in kakovost travništva.

Vsak kmetovalec je gotovo že opazil, da okrog kamenja in skal rastejo kvalitetno slabše trave in pleveli. To je zaradi slabše osvetlitve ter močnejših

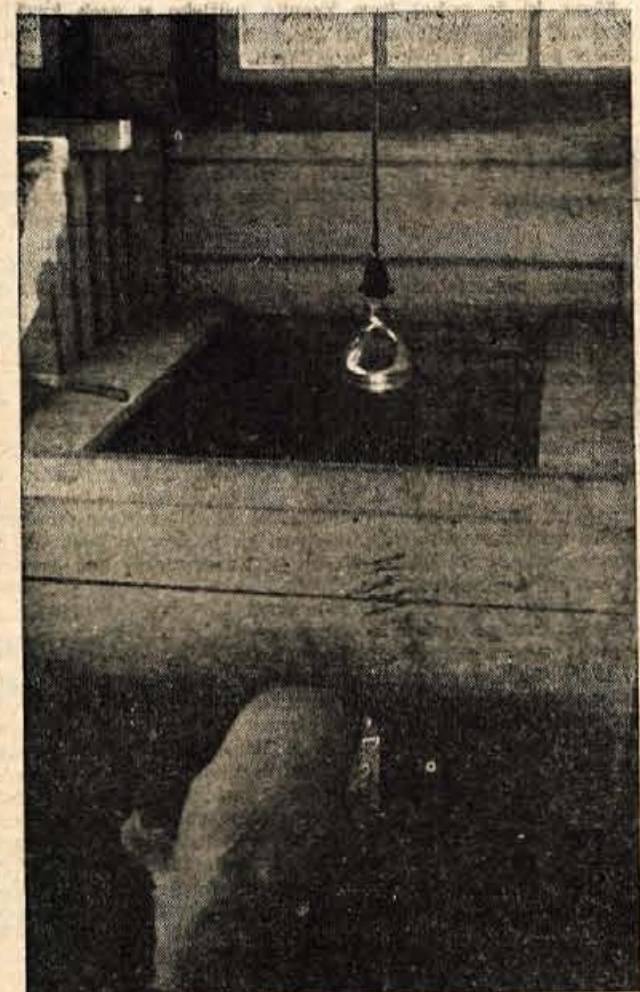

Terasa iz kamenja

kupih, da jih ljudje, živina, ali pa voda in sneg ponovno ne raztrosijo.

Zbrano kamenje pa lahko tudi koristno uporabimo pri gradnji planšarskih objektov (hlevi, slarne, vodovod ipd.), za ureditev terena okrog hlevov in napajalnih korit, kjer se živina

—an—

INFRARDEČI ŽARKI

Uporaba žarnic z infrardečimi žarki v živinoreji

časopisju opazili podobno sliko, kot jo mi objavljamo danes. Vendar je bilo pojasnilo k sliki nepravilno. Pod sliko je bilo namreč zapisano, da je žarnica, ki obseva prašiče z UKW žarki. Takšnih žarnic v živinoreji ne uporabljajo, saj so prav zadnje čase začeli ugotavljati, da UKW žarki delujejo nezdruživo na živa bitja. Slika, ki jo mi danes objavljamo, predstavlja žarnico, ki seva tako imenovane infrardeče žarke. Takšne žarnice uporabljajo pri nas nekatera posestva pri rejli prašičev in mladih pujskov. Drugod po svetu pa jih uporabljajo tudi manjša kmečka gospodarstva. V Avstriji sem jih videl tudi na malih kmetijah. Takšna žarnica se priključi na običajno električno omrežje, napetosti 220 Voltov. Gori približno 1000

ur. Stane v našem denarju okrog 1400 dinarjev.

Infrardeči žarki, ki sevajo iz žarnice, predvsem ogrevajo prostor pod seboj. Prostor pod takšno žarnico, kot sem se sam prepričal, je popolnoma suh in topel. Vsa mokrota in vlaga sproti izhlapevata. Žarki pa tudi ubijajo vse kali bolezni, ki dostikrat povzročajo bolehanja pri mladih živini.

Slika prikazuje uporabo te žarnice pri vzreji mladih pujskov. Pujski lahko prihajajo iz materinega kotca, se zadržijo nekaj časa pod žarnico in se zopet vrnejo k materi. Žarnica ni potrebno, da gori ves dan.

Kmet pri katerem sem videl takšno žarnico, mi je povedal, da mu od takrat, od kar jo uporablja, pujski še niso zboleli. Mnogo cenejše je, mi je rekel,

Pereče vprašanje

Les za domačo uporabo

Od združnika Jožeta Mlakarja iz Bohinja smo prejeli sledeči dopis. Objavljamo ga v celoti.

Okolica Bohinja ima živinorejski pečat. Kmečka gospodarstva že stoletja vzdržujejo številna poslopja za živino, za spraviljanje krme in kozolce za sušenje krme. To je neizogibno zaradi mokre klime. Stevilne nastanitve za živino pa so potrebne zaradi stalnega premikanja čred iz ene paše na drugo. Tako mora eno kmečko gospodarstvo vzdrževati tri do štiri hleve, nekaj senikov ter celotno gospodarsko poslopje ob domu. Nešteto je tudi ograj ob meji pašišč, katere morajo posamezni gospodarji vzdrževati. Številne pravde se še danes opirajo na ta red.

Ko so se v 19. stoletju dodeljevali gozdovi kmetom, so bili dani na podlagi gospodarskih potreb za vzdrževanje in obnovo omenjenih naprav in poslopj.

Strehe, ki so najbolj podvržene propadanju, so potrebne popravila v najkrajšem času. Srednji kmet ima okrog 2000 kvadratnih metrov strešne površine. Če upoštevamo, da se stalnim letnim popravilom življenjska doba strehe lahko podaljša do 20 let, potem razumemo, zakaj se vsako leto kmet tako prizadeva za njeno vzdrževanje. Vsako leto torej, potrebuje za popravilo strehe nekaj lesa. To je nujnost, ki se ne more opustiti. V kolikor pa bi se, bi streha kaj kmalu razpadla ali pa bi se pod njo krma popolnoma uničila.

Sicer obnova teh naprav vsako leto terja precej lesa, vendar kdor bi opustil redna popravila, bi naenkrat propadel z vsemi svojimi poslopji.

Vsa ta dela, ki so vezana z velikimi žrtvami, ne bi smeli dušiti z novimi obremenitvami.

poleg že obstoječih. Zaradi tega se sedaj dogaja, da kmetje, ki imajo že odobren les za domačo uporabo, istega prodajajo zaradi plačevanja davkov.

Ce k vsem stroškom pri lesu računamo še 3000 dinarjev prometnega davka na 1 kub. meter, potem je lesena streha med vsemi najdražja. Gotovo pa je, da ne morejo vsi bohinjski kmetje naenkrat začeti graditi drugačne strehe.

Lahko razumete, kako smo zaradi vsega opisanege, v Bohinju prizadeti. Naša živinoreja daje mlečne izdelke v Ljubljano, v pomladanskem času pa tudi mleko. S tem pomaga reševati vprašanje preskrbe glavnega mesta. Bohinjski kmet ne redi živine le zase, temveč za vse.

Prosimo Vas, če naše težave proučite in podprete našo prošnjo naj bi se stvar pravilno uredila. Kot odbornik kmetijske zadruge si štejem v dolžnost, da sem to vprašanje opisal in vam sporočil položaj bohinjskih kmetov.

Kdaj in kako uživamo sadje

Jejte sadje, če le mogoče, vsak dan, toda ne preveč naenkrat! Jejte sadje, če le mogoče, na prazen želodec, torej na tešče, ker se tedaj najbolje izrabli.

Jejte kolikor mogoče sveže sadje, če tega ni, jejte suho sadje. Surovo sadje ima v najvišji meri vse snovi, ki jih je naspovalo sonce. Kuhano ali drugače pripravljeno sadje izgubi veliko na svoji vrednosti.

Jejte samo zrelo sadje. Zrelo sadje nikdar ne škoduje, če ga uživamo zmerno. Nezrelo sadje je škodljivo, ker draži prebavila.

Jejte le snažno sadje! Če kupite sadje na trgu, ga pred uporabo umijte v čisti vodi, najbolje pod vodovodom.

Jejte sadje neoplupljeno! V olupkih in tik pod njimi so važne snovi, ki jih zavržemo, če sadje lupimo. Kdor nima zob, naj sadje zdrobi v kašnatu tvarino. Bolniki naj uživajo tekoče sadje — sveže pripravljene sadni sok.

Sadje dobro prežvečite! Le dobro prežvečeno sadje je lahko prebavljivo.

„Vsega imamo, samo zdravja ne“

Od petka do petka

Z obiska v jeseniški bolnišnici

Sej internega oddelka, primarij dr. Brandstetter je pravkar končal s pregledom. Prestregla sem ga na hodniku.

— Zelite? — Na kratko sem mu pojasnila namen svojega prihoda. Za tre-

Pacientka pred obsevanjem

nutek je še pogledal k bolnikom in ambulantni čakalnici, nato pa me je povabil v pisarno.

— Zanima vas torej življenje in delo na internem oddelku.

— Da, rada bi nekoliko spoznala vaše razmere. Ali že dolgo delate v jeseniški bolnišnici?

— Že, prišel sem v aprilu 1948, ko je bila ravnokar ustanovljena. Naš oddelek je vedno zaseden. Največji odstotek bolnikov imamo z Gorenjske in Primorske, pa tudi s Stajerske, Dolenjske in celo s sosednje Hrvaške prihajajo k nam. Veliko je težko bolnih. To so predvsem ljudje, ki bolujejo na srca ali želodcu ter revmatski bolniki. Povprečno ostanejo pri nas 10 do 14 dni. Nekateri so tu tudi po več mesecev, neka pacientka pa leži že četrto leto. Imamo dva ženska oddelka in po en moški in otroški oddelki.

— Ali samostojno vodite oddelke?

— To vedno skušam, v kolikor je seveda v naših možnostih. Vse preiskave delamo sami, za specialna obolenja pa pošiljamo bolnike na Golnik in Ljubljano. Internemu oddelku je priključen tudi transfuzijski kabinet. Za sedaj si pomagamo še s tem, da vzamemo kri od bolnikov, ker sicer krvodajalcev v našem okolju nimamo. Transfuzijsko službo bi bilo potrebno organizirati in če bi imeli avtomobil, bi se morda obnesla potujoča ekipa. Razen tega imamo na našem oddelku dobro urejeno fizikalno terapijo, ki je tudi polno izkoriščena.

— Koliko bolnikov ste n. pr. letos že sprejeli?

— Bilo jih je nekaj nad 3500. Njihovo število iz leta v leto raste. Lani smo imeli kar 13.000 rentgenskih pregledov. Vse fotografije napravimo sami in tako nismo od nikogar odvisni.

— Imate osebja dovolj?

— Kar zadovoljni smo. Bolni-

ških sester nam ne manjka. Od zdravnikov pa so tu še asistent dr. Višnar, dva specializanta in nekaj stažistov. Odnosi med nami so kar najboljše in si bolj harmoničnega dela med posameznimi oddelki bolnišnice ne morem želeči. Prav to pripomre k marsikateremu uspehu. Z bolniki skušamo vedno najti oseben kontakt in nam nikoli ne pomenijo samo številke. Sicer pa se o tem, kako skrbimo za nje, lahko sami prepričate. Tako si boste ustvarili popolnejšo sliko o našem delu. Jaz odhajam zdaj k svojim bolnikom, ki čakajo na rentgenski pregled. Sestra Alba pa vam lahko pove, kar boste želeli.

Zahvalila sem se mu za vsa pojasnila in odšla s spremljevalko do bolniških sob, pokazala pa mi je tudi nekatere druge prostore. Po belih, svetlih hodnikih so hitele strežnice. Nekateri so spremljali paciente na preiskave ali k obsevanju. Prav nič mučnega bolniškega vzdušja ni bilo čutiti. V tako prijaznem okolju bolnik mora ozdraveti. Zunanji kaže termometer 17 stopinj pod ničlo, tu pa vse polno cvetja in palmovga zelenja — dih pomladi sredi zime.

Ni čudno, da so bili bolniki vsi po vrsti tako zadovoljni. Sest jih je ležalo v sobi, kamor sem najprej vstopila. Dve od teh si nista prav nič želeli odhoda.

— Lepo skrbijo za nas — je dejala bolnica na prvi postelji.

— Vsega imamo dovolj, samo zdravja ne. Toda zato smo tukaj in upamo, da se nam tudi zdravje povrne.

— Pa tudi sicer nam skušajo v vsem ustreči — je pripomni-

selimo in potem spet komaj čakamo naslednjega obiska. Zdravnikove besede nam veliko pripomorejo, ker so iskrene.

— Pa tudi sicer nam skušajo v vsem ustreči — je pripomni-

no zajokal, ko jih je moj spremljevalec hotel fotografirati. Morala ga je potolažiti sestra.

Na hodniku sem se pridružila mladi mami, ki je pravkar nesla v naročju ozdravljeno hčerko. Doktor je punčko prijazno nagovoril in jo pohvalil, ker je bila v bolnišnici tako pogumna in pridna. Vsa srečna se mu je nasmejala in izgleda, da sta se prav dobro razumela.

Kakšno veliko zaupanje imajo vsi bolniki do zdravnikov! Kako tudi ne, ko se ti skušajo vsakomur nevsiljivo približati, tako da učinkuje tudi zdravilna moč vsake njihove bodrilne besede.

Dober glas gre v deveto vas, zato je ambulantna čakalnica internega oddelka vsak dan nabito polna. Bolniki prihajajo z vseh krajev Slovenije in število njihovih obiskov se veča iz leta v leto.

J. O.

Pogled v otroško sobo

selimo in potem spet komaj čakamo naslednjega obiska. Zdravnikove besede nam veliko pripomorejo, ker so iskrene.

— Pa tudi sicer nam skušajo v vsem ustreči — je pripomni-

selimo in potem spet komaj čakamo naslednjega obiska. Zdravnikove besede nam veliko pripomorejo, ker so iskrene.

— Pa tudi sicer nam skušajo v vsem ustreči — je pripomni-

selimo in potem spet komaj čakamo naslednjega obiska. Zdravnikove besede nam veliko pripomorejo, ker so iskrene.

— Pa tudi sicer nam skušajo v vsem ustreči — je pripomni-

Primarij dr. Brandstetter rentgenizira bolnika

Soseda je potožila, da ji je dolgčas po otrocih. — Tako težko pričakujem nedelje, ko me bodo obiskali — je dejala.

— Moji so predaleč — se je oglasila ženska pri oknu, zato pa bom jaz skušala čimprej ozdraveti. Pogrešajo me.

Delavka iz Kranja se je bala mraza v svoji sobi. Teško se bo vrnila spet vanjo. Ni mogla razumeti, da leži v bolnišnici in ne v okrevališču. Odstopiti je treba prostor drugim. Se so mi pripovedovale o svojih

la druga bolnica. Tako na primer v pogledu prehrane, seveda, če to naše zdravje dopušča. Primarij sam poizkuša, ali nam česa manjka, oziroma kakšne so naše želje. Tudi sestre so nadvse uslužne. Skromne, resne in tudi požrtvovalne so. Zaslužijo, da jih tudi vi pohvalite.

Na otroškem oddelku sem si ogledala fantovsko sobico. Dečki so se prav živahno razgovarjali. Le trije so mirno ležali. Mali fantiček z oteklino je glas-

ni, ki ima le 4 stole, od teh pa je eden polomljen, preden smo prišli na vrsto.

Ne vem, ampak zdi se mi, da bi bilo bolje, če bi zdravniki naročili bolnike ob določen uri, v določenem presledku. — Koliko prerakanja in slabe volje bi prihranili bolnikom.

IZ SELC SEM dobil pismo (le kje so staknili moj naslov?). Pravijo, da tiste moje sanje v zadnjih »Bodiceh« niso bile resnične! (Katero pa so?) No, deloma že!

Res je, da hodi vajuca upravnici »Obtrnega šiviljskega podjetja« na dom pomagat, ampak, pravijo, z vednostjo upravnega odbora. Sedanja upravnica le zamenjuje obolelega upravnika in je pod tem pogojem na to tudi pristala!

Sedaj pa dragi bralci, presodite moje bralce, in pismo, ki sem ga prejel od »Obtrnega šiviljskega podjetja« v Selcih.

Vaše mnenje — vaša sodba! Iz mraza se pa raje ne norčujem, ker zna biti, da bo še hujši!

Zatorej kar na hitro: »Pozdravljeni!«

VAS »BODICAR«

Priznanje so dobili

Ko je pred nedavnim v Kranju zasedal Svet Svobod in prosvetnih društev za Gorenjsko in analiziral delo posameznih društev, je podelil priznanja najzaslužnejšim odsekom v društvih. Med njimi je bil tudi dramski odsek iz Mošenj. Prejel je diploma za svoje uspešno delo v zadnjih letih. To je že drugo priznanje, s katerim se lahko ponaša mošenjski dramski odsek. Seveda je to tudi dokaz, da so v sekcijo včlanjeni res poštvovalni in sposobni člani, ki ves svoj prosti čas posvetijo širjenju kulturne dejavnosti na vasi.

ZA SKLADEN RAZVOJ PROMETA

Gre predvsem za osnutek obnove sedanega prometnega omrežja in zgraditve novih prometnih zvez, za tem pa za načrte razvoja ostalih prometnih zmogljivosti. Zvezna prometna zbornica namerava tako priti do pregleda realnega perspektivnega razvoja vseh gospodarskih panog in s tem tudi do obsega in strukture zahtev, ki jih bo stavila prometu v doglednem času. Tak pregled naj bi nudil smernice, kakšne prometne zveze je treba graditi, s kakšno prednostjo, naglico in s kakšnimi značilnostmi ter katere izmed prometnih zvez je treba obnoviti in kako.

s · s o d i š č a

BODITE PREVIDNI! Pri podjetju »Odpad« so zavorni bobni — »dromeljini« — zelo iskan artikel. Prav hitro najdemo pot do kupcev, le-ti in prodajalci pa mnogokrat tudi pot do sodišča. V zadnjem času je bilo že več primerov, da je kdo zavorne bobne kupil pri Odpadu in jih nato z mastnim dobičkom prodajal naprej. Bili pa so tudi slučajji, da so kmetje kupovali zavorne bobne sumljivega izvora in če se je ugotovilo, da so bili res ukradeni, je bil kaznovan ne samo prodajalec, pač pa tudi kupec. Ker so »dromeljini« zelo iskano blago — uporabljajo jih namreč pri »gumiradnih«, so tudi primerno sredstvo za goljufanje. Več je že bilo slučajev, da je kdo dal že akontacijo za zavorne bobne, ki mu jih bo prodajalec sam dostavil, kar pa se ni zgodilo. Lahkoverni ljudje hitro nasedejo »prodajalci« pa bobne, ki jih nikoli niso imeli, ponujajo »v nakup« še drugim lahkovernežem.

Tako je nasedel K. S. iz Ligojne, ki je dal že 10.000 din akontacije za zavorne bobne, ki naj bi mu jih dostavili na določen kraj. Čakal je že preko dogovorjene ure in pričakovane avtomobila z zavornimi bobni ni bilo od nikoder. Ko sta se »prodajalec« in kupec spet srečala, se je moral kupec potolažiti z izgovorom, da se je avto tistega dne pokvaril in da bodo bobni sigurno pripeljani na drugi dan. Minil je tudi ta in še precej drugih dni, pa ni bilo niti bobnov, niti denarja. »Prodajalec« Ciril Tomažič se je zaradi te goljufije zagovarjal pred sodiščem, kjer je bil obsojen na 2 mesece zapora.

Pri Okrajnem sodišču v Kranju sta bila na zaporno kazen 5 mesecev oziroma 1 mesec obsojena tudi Ivan Velepčič in Franc Dolinar zaradi tatvine zavornih bobnov. Zaradi nedovoljene trgovine s tem blagom pa je bil na denarno kazen obsojen tudi sofer D. P. na 4000 dinarjev.

L.

TUDI TO JE NEDOVOLJENA TRGOVINA

Pri Okrajnem sodišču v Kranju se je zagovarjal mesar in nakupovalec živine klavnice KZ Predvor Jože Urbanc zaradi nedovoljenih nakupov in prodaj živine. Razen klavnice živine je kupoval v svojem imenu tudi plemensko živino in jo dalje naprej prodajal. Zagovarjal se je sicer, da je s tem samo posredoval med kmeti prodajo živine in da ni imel dobičkov. Sodišče je ugotovilo, da je imenovan krave nekaj časa redil doma in jih nato prodal naprej z dobičkom. Dobiček sicer res ni bil velik, vendar Urbanc za take nakupe in prodaje ni bil pooblaščen. Če je hotel ljudem samo pomagati, da bi prišli kupci in prodajalci živine skupaj, bi to lahko storil drugače, ne pa da za svoj račun kupuje in nato prodaja živino. Kot nakupovalec klavnice živine je pooblaščen kupovati samo tako živino in jo dostavljati svoji klavnici. Zaradi prodaje 6 krav in 1 konja, ga je sodišče obsodilo na denarno kazen 5000 dinarjev.

L.

DOBRO SE JE ZALOŽILA

V Bombažni predilnici in tkalnici v Trzinu je bila zaposlena v letu 1935 66-letna Frančiška Perko iz Križev. V podjetju se je zaposlila z namenom, da bi dobila še nekaj službenih let za pokojnino. To ugodnost pa si je sama pripravila. Zamažala jo je bombažna preja, katero je začela postopoma nositi iz tovarne in sicer dnevno po 2 do 3 delno rabljene navitke. Od julija do novembra 1955 si je ustvarila že kar lepo zalogo — 400 navojev bombažne preje vredne okoli 65.000 din. Iz ukradene preje bi se dalo na pr. izdelati 300 metrov bombažne tkanine.

Za omenjeno dejanje se je zagovarjala pred sodiščem in bila obsojena na 5 mesecev zapora. Sodišče pa je izreklo z ozirom na težko bolezen in starost obdolženke pogojno obsodbo.

L.

MALOMARNO POSLOVANJE

Pri Okrajnem sodišču v Kranju teče kazenski postopek zoper odgovorne uslužbenke Trgovskega podjetja Senčur zaradi malomarnega poslovanja. Zaključni račun za leto 1954 je bilančna komisija zavrnila, ker ni soglašal s knjigovodskim stanjem. Podjetje je sestavilo nov zaključni račun, ki je bil spet malomarno sestavljen in so obstajale bistvene razlike med eno in drugo bilanco. Tudi ta zaključni račun ni bil potrjen in ob reviziji celotnega poslovanja v omenjenem podjetju se je ugotovilo, da je imelo to podjetje v letu 1954 za 814.003 din izgube, razen tega pa sta imeli dve bivši poslovodkinji visoke osebne dolgeve napram pod-

jetju. Bivša poslovodkinja Renko Angela 31.000 din, MinRa Kveder pa 81.287 din. Večina tega osebne dolga izvira iz samolastnega kreditiranja kupcem. Kljub večkratnim opozorilom, da je prodajanje blaga na kredit v trgovinah nedovoljeno, se še dogajajo taki slučajji, ki so za posamezne poslovodje lahko kaj usodni.

Revizija je v podjetju ugotovila kopico nepravilnosti tako v pogledu vodenja poslovnih knjig, odvajanja dnevnih izkupičkov, kot tudi neupravičenega podpisovanja »Cevljarne« s sredstvi trgovine, itd. O zadevi bomo še poročali.

L.

DOBRO SE JE ZALOŽILA

V Bombažni predilnici in tkalnici v Trzinu je bila zaposlena v letu 1935 66-letna Frančiška Perko iz Križev. V podjetju se je zaposlila z namenom, da bi dobila še nekaj službenih let za pokojnino. To ugodnost pa si je sama pripravila. Zamažala jo je bombažna preja, katero je začela postopoma nositi iz tovarne in sicer dnevno po 2 do 3 delno rabljene navitke. Od julija do novembra 1955 si je ustvarila že kar lepo zalogo — 400 navojev bombažne preje vredne okoli 65.000 din. Iz ukradene preje bi se dalo na pr. izdelati 300 metrov bombažne tkanine.

Za omenjeno dejanje se je zagovarjala pred sodiščem in bila obsojena na 5 mesecev zapora. Sodišče pa je izreklo z ozirom na težko bolezen in starost obdolženke pogojno obsodbo.

L.

MALOMARNO POSLOVANJE

Pri Okrajnem sodišču v Kranju teče kazenski postopek zoper odgovorne uslužbenke Trgovskega podjetja Senčur zaradi malomarnega poslovanja. Zaključni račun za leto 1954 je bilančna komisija zavrnila, ker ni soglašal s knjigovodskim stanjem. Podjetje je sestavilo nov zaključni račun, ki je bil spet malomarno sestavljen in so obstajale bistvene razlike med eno in drugo bilanco. Tudi ta zaključni račun ni bil potrjen in ob reviziji celotnega poslovanja v omenjenem podjetju se je ugotovilo, da je imelo to podjetje v letu 1954 za 814.003 din izgube, razen tega pa sta imeli dve bivši poslovodkinji visoke osebne dolgeve napram pod-

jetju. Bivša poslovodkinja Renko Angela 31.000 din, MinRa Kveder pa 81.287 din. Večina tega osebne dolga izvira iz samolastnega kreditiranja kupcem. Kljub večkratnim opozorilom, da je prodajanje blaga na kredit v trgovinah nedovoljeno, se še dogajajo taki slučajji, ki so za posamezne poslovodje lahko kaj usodni.

Revizija je v podjetju ugotovila kopico nepravilnosti tako v pogledu vodenja poslovnih knjig, odvajanja dnevnih izkupičkov, kot tudi neupravičenega podpisovanja »Cevljarne« s sredstvi trgovine, itd. O zadevi bomo še poročali.

L.

DOBRO SE JE ZALOŽILA

V Bombažni predilnici in tkalnici v Trzinu je bila zaposlena v letu 1935 66-letna Frančiška Perko iz Križev. V podjetju se je zaposlila z namenom, da bi dobila še nekaj službenih let za pokojnino. To ugodnost pa si je sama pripravila. Zamažala jo je bombažna preja, katero je začela postopoma nositi iz tovarne in sicer dnevno po 2 do 3 delno rabljene navitke. Od julija do novembra 1955 si je ustvarila že kar lepo zalogo — 400 navojev bombažne preje vredne okoli 65.000 din. Iz ukradene preje bi se dalo na pr. izdelati 300 metrov bombažne tkanine.

Za omenjeno dejanje se je zagovarjala pred sodiščem in bila obsojena na 5 mesecev zapora. Sodišče pa je izreklo z ozirom na težko bolezen in starost obdolženke pogojno obsodbo.

L.

MALOMARNO POSLOVANJE

Pri Okrajnem sodišču v Kranju teče kazenski postopek zoper odgovorne uslužbenke Trgovskega podjetja Senčur zaradi malomarnega poslovanja. Zaključni račun za leto 1954 je bilančna komisija zavrnila, ker ni soglašal s knjigovodskim stanjem. Podjetje je sestavilo nov zaključni račun, ki je bil spet malomarno sestavljen in so obstajale bistvene razlike med eno in drugo bilanco. Tudi ta zaključni račun ni bil potrjen in ob reviziji celotnega poslovanja v omenjenem podjetju se je ugotovilo, da je imelo to podjetje v letu 1954 za 814.003 din izgube, razen tega pa sta imeli dve bivši poslovodkinji visoke osebne dolgeve napram pod-

gorenjske bodice

Ste se dobro imeli, dragi bralci, na pustovanju? Ste rajali? Pili in pili? — Bolj pili, kaj?

Se v sredo dopoldne sem videl marsikatero družbo, sicer že bolj »zmatranov«, ki je še kar od sobote sem preganjala Pusta!

Kako lepo je. Stare šege in navade, zasoljene z »zmernimi« cenami naših gostinskih podjetij.

DA ME NE BI bolela glava, žep me že tako ali tako, sem raje ostal kar doma. — Zahvalite boga, da nisem prišel naokoli in pokukal, zdaj sem, zdaj tja in pogledal, kako ste se zabavali, ker sicer bi hitro katerega v »Bodice« vtaknil.

KER ME JE ZE povsod dovolj, sem se namenil pokukati na Okrajni ljudski odbor, da bi tam kaj zvedel. Poprej sem še telefoniral. Toda... prej bi prikladal hudici na tale mraz, kot pa telefonista v centrali. In ne da bi bila številka zasedena! Ne! Telefon povsem pravilno brni...

TAKO KOT ZAMAN kličeš telefonsko centralo na Okrajnem ljudskem odboru v Kranju,

tudi lahko zaman čakaš, da se ti bo odprla kavarna hotela »Korotan« na Jesenicah. Ker... ključ ima upravnik podjetja, ki se vozi z vlakom. Če je vlak točen — prav! Če pa ne... v kak drug gostinski obrat, ki je vedno odprt.

DANES JE BILO v Kranju kar 24 stopinj pod ničlo. Ubogi potniki, ki se vozijo z avtobusi! Se vedno v čakalnici avtobusne postaje ne kurijo in sploh dobi potnik vtis, da je avtobusna postaja popolnoma zapuščena.

Tudi meni se zdi, da je tako! Ampak tako ne bi smelo biti!

No, ko sem tako čakal na avtobus v tem mrazu, sem seveda zbolel. Ker delam v tovarni gumijskih izdelkov »Sava«, sem šel pač v tovarniško obratno ambulanto. — Toda glej ga šmenta!

Naročijo te za 12. uro, uradne ure so pa od 12. do 14. ure. Tako se nas je nateplo, razen mene, še okoli 25 delavcev (mene štejejo tudi zraven, ker pravijo, da je pisanje »bodice« pošteno delo! — Jaz pa pravim, da je to naravnost garanje!).

Čakali smo in čakali v čakal-

Posvetovanje knjižničarjev

Čitalniška „Velika beseda“

Za zaključke Prešernovega tedna je občinski svet za kulturo in prosveto v Kranju organiziral sestanek knjižničarjev s področja vse občine. V nedeljo, 12. febr., ob 9. uri so se zbrali knjižničarji v Knjižarni »Simon Jenko« in v prisotnosti zastopnikov obč. sekretariata SZDL in zastopnikov obč. sveta za kulturo in prosveto poslušali najprej predavanje tov. prof. Slavice Zirkelbachove »O lju-beznici do slovenske knjige«.

Nato so razpravljali o najrazličnejših svojih problemih, o nabavi knjig, o tesnih prostorih itd. Sklepi posvetovanja so vsekakor pomembni: osnovani bodo odbori ljubiteljev knjig, ki naj pomagajo knjižničarjem; organizirane bodo nabiralne akcije za knjige in komisija sveta za kulturo in prosveto bo obiskala vseh 20 knjižnic na območju občine, da bi se na licu mesta seznanila z njihovimi spe-

cifičnimi problemi in jim skušala pomagati.

Najboljši in najpožrtvovalnejši knjižničarji so bili nagradjeni s knjigami (tov. Anica Feldin iz Naklega, tov. Tone Friškovec iz Zabnice in tov. Tone Cebašek iz Vokla), knjižnicam pa je Knjižarna »Simon Jenko« podarila reliefne podobe pesnika Prešerna.

Pred zaključkom je izkušeni knjižničar tov. Erjavec dal mladim tovarišem še nekaj nasvetov in napotkov. Sprožena je bila tudi misel o ustanovitvi prepotrebne antikvariata v Kranju.

Vsekakor je bilo to prvo posvetovanje knjižničarjev dragocen prispevek h kulturnemu prazniku v čast 107. obletnice smrti Franceta Prešerna. Zal se javnost pa tudi odgovorni forumi premalo zavedajo važne vloge knjižničarjev pri vzgoji našega ljudstva. **C. Z.**

Nedvomno svojevrstno doživetje — povrniti se za malo manj kot 100 let nazaj in — smejati se življenjskemu ozračju gledališkega stila svojih prednikov. Tako kot rod za rodom umira, tako umirajo stare navade in se porajajo nove; spreminja se tempo in sploh način življenja, in glej — vnuk se smeje dedu, njegovim zastaranim svojevrstnosti. Vse želi dalje — razvoj, modernost... — in mnogokrat naš posmeh preteklosti ni pieteten, ker se pač nočemo vanjo niti bežno pogledati niti podoživljati vsaj njenih idealov. To kar je bilo še pred mnogimi leti sveto, je danes vsakdanost, samo po sebi umevno, da ne rečem že skoraj banalno. Toda — smeh je zdrav in marsikdo se bo obregnil — eh kritikaster, kaj jadicuješ; tako je in nič se ne da spremeniti. Ze, ze, — toda vendar človeka nekaj moti, moti ga, ker je premalo razumevanja in preveč površnega hlastanja po zabavi.

Da je bil priljubljen Vilhar, je jasno. Narodno navdušujoči govori so bili nujni. Zborovska pesem z nepogrešljivim Jenkovim »Naprej« na koncu pa je bila neobhodno potrebna. »Veliki tableaux«, ki je predstavil »Slovenijo poveljano« je bil končno odlično prikazan patos

Od začetne do končne podobe čitalniške družine je dogajanje na odru zdaj bolj zdaj manj uspešno povezoval konferencier (Metod Mayer). Pozdravni govor predsednika čitalnice (Nace Reš) je bil govorjen z resno domačnostjo in brez vsiljivosti; dočim je Bleiweis (Marijan Berger)

stilno enotno in zaključeno družino, postavljeno v nasprotje proti igralcu Grabežu (Jela Vajt), ki ni imitiral, marveč igral povsem uglašeno, kar je bilo prav in točno. Začudo dobro se je znašel v tej igri J. Pristov s svojo dvakratno fantovsko nerodnostjo: na račun vloge in diletantizma. Tu moram pripomniti, da se mi zdi izbor igralcev za posamezne skupine (za vsako šaloigro), oziroma na njihove karakterne lastnosti uspešen; igralci so se med seboj izpopolnjevali in oživili kolektivno igro ne le stilno, temveč tudi v tonu.

»Zupan« je bil prešerno bahški in kmečko domač z bolj ali manj posrečeno imitacijo (Miha — Juvan, Janez — J. Zupan), učinkovito karikirano stjo (Tomaž — J. Vajt) in z izrazito toplo, neprisljono in včasih morda malo teatralično igre župana Dolinarja (I. Grašič). In končno sintetičiacija vseh izraznih težej večera je bila podana v Ančiki (A. Cigoj). Cigojeva je, ne da bi formalno zanemarila cilj, prepričljivo spojila elementarno reprodukcijo diletantstva s svojo ustvarjalnostjo. Ljubkost njene igre pa nas je lahko samo navdušila in izzvala smeh.

Z zadnje uprizoritve v Prešernovem gledališču. — Prizor iz Vilharjevega »Zupana«.

Povsem burkasta je bila »Poštena deklica« z naivno patetično stilizirano Francico (H. Skebe), zanimivo karikiranim Friljgo (F. Trefalt), Kikljo (N. Sirk) in Kokljo (A. Hlebce) ter s solidno izdelanimi smešnimi liki Kiklja (J. Kovačič) in Koklja (J. Fugina). Zaključni tableau k »Pošteni deklici« pa je bil več kot sijajen.

Scena je bila s celoto povsem v skladu (Milan Butina).

No, in... Uprizoritev je uspeła. PG se je dostojno odložilo svojim rodoljubnim prednikom.

REGOR KOČIJA

Obisk na glasheni šoli v Domžalah

Pred dnevi sem se oglasil pri Aleksandru Dermalu, ravnatelju glasbene šole v Domžalah. Našel sem ga, ko je ravnokar poučeval mladega trobentista, Samejevega Edija. Po končanem pouku mi je prav rad postregel s podatki, ki sem jih želel.

Glasbena šola v Domžalah je bila ustanovljena leta 1950 in je v petih letih svojega delovanja dosegla že lepe uspehe. V prvem letu je obiskovalo 50 gojencev, danes pa je njihovo število naraslo že na 120. Pre-

njih tudi aktivno sodeluje v glasbenih sekcijah domačjske Svobode. Zlasti je treba to pomoč pohvaliti ob uprizoritvi Gobčeve opere »Planinska roža«. Tudi v bodoče so pripravljene sodelovati pri opereti »Habakuk«, ki jo bo društvo v kratkem uprizorilo doma in po vsej verjetnosti gostovalo z njo tudi na okoliških odrih.

Praden sem se poslovil od prijaznega tovariša Dermalu, sem še fotografiral 13-letnega Edija Sameja z Vira, ko se ob ravnateljavi navzočnosti »muči-

MED POUKOM

težna večina je iz delavskih družin. Solnina je razmeroma nizka, če pa šolo obiskuje po več gojencev iz ene družine, se temu primerno še zniža. Nekaterim gojencem, zlasti otrokom padlih borcev in socialno šibkejšim, je omogočen brezplačen pouk. Šola ima 6 oddelkov, in sicer: oddelek za klavir, violino, kitaro, harmoniko, oddelek za pihala in trobila ter pripravljani oddelek za predšolsko mladino. V zadnjem predvsem preizkušajo otrokovo nadarjenost do glasbe. Ko otrok doseže predpisano starostno dobo, ga sprejmejo v redno šolo. Gojenci so precej nadarjeni in občutljivo veselje do glasbe, kar nedvomno potrjuje prav dobra povprečna ocena. Nekateri pridejo k pouku tudi po 5 km daleč. Sedaj se z veseljem pripravljajo na javno produkcijo, ki bo že v tem mesecu. Do sedaj so take produkcije vselej dobro uspeli in poslušalci, ki so dvorano vedno napolnili do zadnjega kotička, so bili z izvajanjem mladih glasbenikov nadevse zadovoljni.

Ko se mi je tovariš ravnatelj zaradi dela za kratek čas oprostil, sem radovedno pogledal še v učilnico, od koder sem slišal ubrane glasove harmonik. V krogu malih harmonikarjev sem zapazil nadarjenega glasbenika — samouka — tovariša Toneta Sameja, ki je ravnokar dirigiral našo lepo narodno »Oj tam za gor«. Tovariš Samej se je ves posvetil glasbeni vzgoji in vodi tudi mladinsko tamburaško sekcijo domačjske Svobode.

V nadaljevanju razgovora mi je tovariš ravnatelj pripovedoval tudi o pripravah, ki jih ima vodstvo šole. Zlasti pomanjkuje glasbil, ki jih zaradi finančnih težav še ne morejo nabaviti. Nujno bi potrebovali nekaj trobil in pihal ter nov klavir.

Na šoli poučujejo 4 stalne in 4 honorarne moči. Večina od

s trobento, in ravno toliko staroga Jožeta Hribarja z Ihana z violino. Edija si lahko ogledate danes, silka Jožeta pa je bila objavljena v prejšnji številki »Glasu Gorenjske«. Obadva sta že kar postavna godca.

Da, »Velika beseda« — sedma premiera PG — je doživetje in kdo je avtor te »Velike besede?« Hm, pravzaprav jih je več oziroma le eden in to režiser (Mirko Mahnič), ki je sintetiziral kulturno udejstvovanje čitalničarjev v 60 letih prejšnjega stoletja in iz tega napravil, z modernim izrazom povedano, gledališki omnibus. Petje, deklamacije, govori, tableaux — dramski prizori. Premislimo samo, kako zahtevno vlogo si je zadal režiser z željo, rekonstruirati naša odrska prizadevanja pred 90. leti.

Čitalniški »dramski repertoar« je izpolnjen v prvi vrsti M. Vilhar s svojimi deli, zato je povsem razumljivo, da je tisti, ki zastopa čitalniško kvaliteto in slabost ter uživa zasluženo pozornost. »Velika beseda« nam je predstavila dve najboljši njegovi deli: »Zupana« in »Poštena deklica«. Naivni realizem z vodeno nacionalno tendenco, s kar se da preprosto vsebino in dramsko zgradbo s tipiziranimi osebam, humorističnim zapletom in razpletom, z marsikatero še kar duhovito šalo in z živimi dialogi — to so poglavitne značilnosti Vilharjeve dramatike. Po Bleiweisu (!?) pripravljena enodejanka »Bob iz Kranja« pa je bila tretja »šaloliga« »Velike besede« z mnogimi že označenimi lastnostmi in z, namesto nacionalno, rahlo socialno tendenco. Da pri čitalniških večerih ni manjkal Koseski, in

Za 500 dinarjev bo prejel koncem leta vsak član Prešernove družbe 7 knjig. Poleg tega bo udeležen še pri velikem nagradnem žrebanju.

naših čitalničarjev. Patos se nam to zdi danes, a tedaj ni bil. Da pa bi brez škode lahko odpadel telovadni nastop sokolov, mislim da ni potrebno poudarjati, ker to, čeprav v »stilue«, ni bilo niti estetsko niti spoštljivo. Programsko je »čitalniška sinteza« posrečena in skrbno izbrana. »Velika beseda« je od režiserja zahtevala, da mora zadeti stil čitalničarjev in ga čimbolj verno posneti v vsem njihovem doživljanju, občevanju, njihovih štimungih, igri z vso zgodovinsko resnično teatraliko, patosom, jecljanjem, zadržani, odrsko nerodnostjo in spretnostjo, v sceni in kostumih itd.; pa končno tudi v jezikovnih in govornih posebnostih, ki so v PG izpadle neverjetno naravno in neprisljlene. Pri vsem tem pa je bil režiser v stalni nevarnosti, da zapade v karikiranje, kar včasih nehoti tudi je, vendar ne toliko, da bi zaradi tega preveč trpela celotna požlahtnjena imitacija. Sicer pa, če bi hotel samo imitirati, bi prav gotovo »Velika beseda« ne bila vedno tako užitna, kot je bila sicer. Režiserjeva misel je bila prisotna pri vsaki tudi najmanjši stvari in videti je bilo, da močno obvlada celotno zamisel »Velike besede«. Tudi nosilci posameznih vlog niso imeli lahkega dela, saj so morali, če so hoteli prepričati v imitaciji, tudi notranje zažveti.

Sam spored in ozvljvenje vsega tega pa je moralo končno dati osnovni ton čitalništva: zabavno-vzgojna nacionalna pietetika.

bolj ugajal s svojo zunanjo podobo kot s podajanjem. Deklamaciji sta s svojo karikiranostjo zavzeto patetiko (Tone Eržen Koseskega) in naivno preproščino (A. Cigoj Vilharja) pustili gledalcu kar prijeten vtis.

Osrčje »Velike Besede« so bile šaloligre. »Bob iz Kranja« je bil v osnovi prešerno fantovski s poudarkom na zmagi poštenosti in zdravja. Morda se je tu bolj kot drugod povsem posrečila reprodukcija diletantске igre. Strnjena igralska četvorica: Gaber (M. Cegnar), Polonica (N. Stempihar), Matiček (J. Pristov) in Nežika (V. Kalan), je tvorila

Ciklus predavanj LU na Jesenicah

Ljudska univerza »Svobode« Jesenice je tudi v letošnji sezoni organizirala tedenska predavanja predvsem o gospodarskih temah. Naslovi letošnjih predavanj so bili sledeči: »Naš tisk«, »Dedno pravos«, »Razvoj carine in njen pomen v FLRJ«, »Pomen JLA«, »Vtisi iz življenja v Ameriki«, »100 letnica rojstva Antona Aškerc«, »Dr. France Prešeren«, »Carinjenje uvoženega blaga« in »O modernim gradnji stanovaniških hiš«, ki bo kot naslednje na vrsti.

Tem predavanjem bo sledil ciklus predavanj profesorjev jeseniške gimnazije, ki bodo predavali staršem dijakov sledeče teme: prof. Anžičeva »O kulturi slovenskega jezika ter učenju jezika na nižji gimnaziji«, prof. Primožičeva »Pomen znanja an-

glaškega jezika ter njegovo učenje na nižji gimnaziji«, prof. Ažbe »Važnost znanja matematike in metode učenja matematike«, prof. Kuhl, Terseglav in Torkar »O učenju realnih predmetov na nižji gimnaziji« in prof. Jerovšek »Dijak v pubertetni dobi«.

Predavanja bodo za starše dijakov izredno zanimiva in bodo prispevala k sodelovanju staršev pri vzgojanju dijakov, kakor tudi k spoznavanju važnosti učenja nekaterih predmetov. Delo jeseniške ljudske univerze je vsekakor hvalevredno, posebno, če dodamo še redne strokovne in jezikovne tečaje, ki jih obiskuje blizu 300 tečajnikov, t.j. delavcev in uslužbencev z Jesenic in okolice.

Repertoarna politika podeželskih dramskih družin

OBROBNE OPAZKE

O repertoarnih poklicnih in diletantskih dramskih družin je bilo v zadnjih letih prelitega obilo črnila. Včasih smo trebili kulturno najvicio s tako vnmemo, da smo s plevelom vred popukali tudi sadike. Spet drugič smo se iskreno razveselili cvetočega osata, češ saj je osat tudi rožica, zraven pa še koristen prehrambeni artikel. Na splošno me obraz naše Talije spominja na mojo učiteljico v prvem razredu osnovne šole: zelo lepa, zelo resna in dostojanstvena gospa, ki z dvignjenim prstom žuga, svari in podučuje. Se ne dolgo tega je požugala in dramaturg osrednjega gledališča se je moral opravičevati zaradi uprizoritve vesele komedije, ki ni samo vesela, ampak celo — bognavaruj — nekam visoko izpodrecana. V drugem gledališču je moral dramaturg z ogorčenjem zavračati očitke, da vodi svojo ustanovo »na linijo« ljudskega teatra.

Zato mi je težko začeti pisati te obrobne opazke k nekaterim uprizoritvam diletantskih družin. Nerodno pred Teboj, tovariš, ki se vbašaš s to nehvaležno raboto, da odkriješ dramsko delo, ki bo edinega in privlačno, kjer bodo stroški insecnacije najmanjši in obisk največji, kjer je vsa ženska zasedba izpod 20, ker nobena tvojih

deklet ne mara igrati starih bab, kjer si poleg režiserja še lector, premikač kulis, inscenator in inspicient, dvigaš zastor in ga ob zaključku igre spustiš, sedeš na stol in čakaš, od kje bo lopnilo po Tebi. Upam, da nisem prvi.

V vseh povojnih letih se stalno pomika po gorenjskih odrih drama »Via Mala« ki jo je po svojem romanu napisal avtor John Knittel sam. Spretna, dramsko napeta zgodba o zapitem in podivjanem žagarju, ki je vsakogar izmed svojih ljudi na ta ali oni način fizično ali duhovno pohabil, dokler ga ne spravijo s poti. Zgodba o ljubezni med lepo žagarjevo hčerko, ki edina ni udeležena pri umoru očeta, in potomcem ene najstarejših in najuglednejših aristokratskih rodbin Svice. Ta potomec pa je hkrati tudi preiskovalni sodnik, ki dobi na svojo mizo spis o izginitju starega žagarja in v preiskavi izlučiči krivdo ženinega sorodstva in njeno samo. Vestni pravnik prelomi svojo besedo, da bo zmeraj varoval zakon in spravi z majhnim kriminalnim posežkom pokojnega žagarja dokončno pod rušo.

Kaj je torej na zgodbi? Nič takega, razen da je od začetka do konca zlagana. Crno — belo slikanje seveda tudi: stari Lau-

retz je naslikan z originalnim kitajskim tušem, njegova lepa hči sije v beloti kot da jo je avtor pravkar potegnil iz Persila. Samo natakarnica je malce pohabljena pa čudovito lepa, čudovito inteligentna, nežnočutna, Dama z veliko začetnico. In On? Plemeniti! Tako plemeniti kot more biti samo plemič z rodomnikom od Karla Velikega.

Vsak dan življenja gledamo podobne poceni storije v kinu, včasih tudi v teatru. Ta pretaka solze, oni se ironično namihla. V čem je »Via Mala« slabša od ostalih? Odbija me globoko fevdalna miselnost, ki preveva vse delo. Miselnost fevdalnih gospodov z gradu Richenua in tlačanska miselnost Laurentzov, ki ju postavlja avtor nasproti kot edini pravilni odnos med razredi. To je miselnost, ki nam je tisoč let krivila hrbe in ni treba da se povampirjena vrača v melodramski obliki na našo zemljo.

Dramska napetost ne zraste iz notranjih nasprotij med pravo krivdo in etično odgovornostjo oziroma upravičenostjo do dejanja, marveč edino iz bojazni: kaj bo, če svet zve za družinski škandal v tako imenitni hiši. Saj je bojazen čisto razumljiva in opravičljiva, le pošteno ni od avtorja, da nam svoje-ga junaka kaže i prej i kasneje kot duhovnega aristokrata in

borca za prečišeni etos, pa je v resnici majhen mešan.

Bolj pošteni se mi zde »Trije vaški svetniki«, »Drzni plavač« in podobni tiči, ki odkrito priznajo, da niso umetniki, ampak le skromni komedianti. Po možnosti se skrijejo še za Kurentovo masko, češ sedaj o pustu itak vse svet pomalem nori, torej tisti od zgoraj tudi nam ne bodo smeli kaj prida očitati, če se prikažemo na odru.

Kot da je smeh, sproščen širok homerski krohot v življenju posameznika in naroda tako navežen, da je tej potrebi s »Tednom smeha« docela za doščeno. Vsi pa vemo, da Slovenci že dolgo bolehamo za avitaminozo smeha.

Ce zapišem, da imenovani burki nista kaj prida, zagotovo ne mislim trditi, da je uprizorjanje veselih burkastih komedij kulturni greh in izdajstvo nekake visokega poslanstva, le malce boljši izbor bi si želel. Vsaj Nestroya: »Utopljenca«, »Prtiličje in prvo nadstropje« ali katero drugo njegovih komedij. Se kdo še spominja Zuckmayerjevega »Veselega vinograda«, ki je zbudil v pobožni Ljubljani leta 4000 toliko moralnega ogorčenja. In starca Aristofan in Plaut. Ljudje, ki se poklicno ukvarjajo z ljudsko prosveto, kaj se ne bi dalo prirediti teh dveh starih burkačev za naš podeželski oder?!

V svojem kulturnem kvaziprimatu uganjamo Slovenci precej snobizma. Kulturo gojimo v najčistejši kulturi, vse samorasle odrasle pridno trebimo. In uspeh? Premiera »Ho-

vanščine« v Operi zaradi tehničnih ovir odpovedana. (Tehnična ovira je samo 40 prodanih vstopnic). Diletantska družina s podeželja, ki gostuje z opereto, ima v Mestnem gledališču tri hiše razprodate. In v domačem kraju že blizu 30 ponovitev. Vabil za gostovanja na vse strani pa kot zamorska opera v Evropi.

Vsa kulturna srenja se križa: All je sploh še vredno vbadati se v kulturo pri tako zaostalem narodu. Kajti za nas ni kompromisa, ne more obstajati i Hovanščina i Rosenkavalier, ne Karamazovi ob detektivki, za nas je samo ultramontanski ali — ali.

Toda dejstev z jadikovanjem ne izbriseš. Dejstvo pa so navedene številke, dejstvo je tudi, da je libreto operete slab. »Precej slabši, kot si sploh lahko predstavljáš,« mi je dejal znanec, ko sem ga pred časom vprašal za mnenje.

Ce želimo iztrebiti plehke in neokusne operete z naših ljudskih odrov, je edina pot ta, da pričnemo skrbeti za nova besedila, ki bodo imela rep in glavo. Naj katera izmed republikanskih ustanov, ki jim je na brigi ljudska prosveta in kultura, razpiše natečaj za pameten operetni tekst, naj odkupi dvoje, troje primernih del, povabi skladatelje, pa bo največji potrebi za doščeno.

S tem da vtikamo nojevsko glavo v pesek, samo podpiramo kažipote z napisom »Za kulturnike« na eno plat in »Za ljudstvo« na drugo. **F. B.**

Zdravstveni svetovalec

Otrok ima gripo

V teh hladnih dneh se pri otrocih kaj rade pojavijo gripne infekcije. Gripa ni samo neko določeno obolenje, marveč imenujemo s tem imenom različne bolezni, ki jih povzročajo posamezne klice, kot n. pr. bacil influence ali virusi A, B, C itd.

Pri otroku se gripa pojavlja s sledečimi znaki: otrok težko diha skozi nos, pogosto kašlja in ima zvišano temperaturo. Razen tega otrok nima apetita, je nemiren in slabo spi.

Pri zdravljenju se je treba ravnati po zdravnikovih navodilih. Na noben način pa se ne sme uporabljati kar po lastnem preudarku različne sulfamidne preparate, penicilin in podobno. Če ni komplikacij, temperatura pade že prvi ali drugi dan.

Ce ima otrok drisko — kar je pri gripu precej pogost pojav — ga je razen vsega drugega treba spostiti, mu dajati namesto mleka čaj, zelo je priporočljiva tudi korenjeva juha. Če otrok prve dni po bolezni še nima pravega teka, se nikar ne razburjaj, kajti to se večkrat zgodi.

V zvezi z gripo pride pri otrocih večkrat do vnetja srednjega ušesa. V tem primeru je temperatura nekaj dni zelo vi-

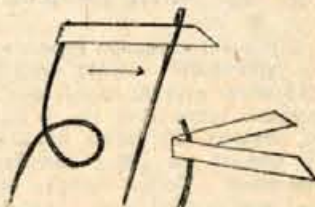
soka. Otrok je zelo občutljiv in miho joka. Ob pritisku na uho močno zajoka.

Lahko se pojavi tudi pljučnica, predvsem pri slabotnih, rahičnih otrocih. V teh primerih je temperatura zelo visoka od 39 do 40 stopinj Celzija. Otrok hitro in težko diha, ima rumen obraz in večkrat modrikaste ustnice. S pravočasno zdravnikovo pomočjo se dajo tudi te komplikacije uspešno ozdraviti.

Kako se najuspešneje ubranimo te bolezni? Predvsem moramo skrbeti, da bo zrak v sobi svež. Zato velikokrat prezračimo vse prostore. Prehlajenim ne dovolimo, da se približajo otrokom. Če je prehlajena mati, naj pri previjanju ali hranjenju otroka zaveže preko ust in nosa svež robec. Paziti je treba, da se otroka preveč ne pokriva, da se ne bi potil, ker je osnovni vzrok gripalne infekcije prav v prehitri spremembi telesne temperature.

Drobni nasveti

ČESTO SE PO nepotrebnem jezimo, ko hočemo vdeti šivanke, posebno debela pavola ali volna gre nerada skozi ozko uho. Poskusi vtakniti debelo nit

iz ozek, trd, toda ne debel preganjen košček papirja (glej sliko), ki je na enem koncu posebno pristrizhen, da gre laže v šivanke, in prihranila si boš mnogo truda!

MADEŽE OD VINA spraviš iz namiznih prtov na ta način, da jih opereš v vroči nesoljeni vodi, kjer se je prej kuhl bel fižol. Tudi madeže od orehovitih olupkov odstraniš na isti način.

SVEŽE MADEŽE rdečega vina odstraniš tako, da držiš prt nad vrelo vodo.

IZ PORCELANA odstraniš madeže, če pustiš porcelan 2 dni v mleku.

?

3. marca v Kranju

RECEPTI

JEDILNIK V FEBRUARJU

Ponedeljek: Zdrobova juha, polpete, krompirjeva solata. — Ajdovi žganci s kislim zeljem.

Torek: Cvetačina juha z rižem, pečenice s slaninim krompirjem in zeljem. — Palačinke, bela kava.

Sreda: Goveja juha (za 2 dni) z rezanci, krompir v omaki, kisle kumarice, kuhana govedina. — Vodeni žličniki, zelnata solata.

Četrtek: Goveja juha z zdrobovimi cmoki, pražen krompir, dušeno rdeče zelje, pečena jabolka. — Goveji golaž s špageti.

Petek: Fižolova juha, pariški zrezki, krompirjev pire, srbska solata. — Fižolova solata s trdo kuhanimi jajci, bela kava.

Sobota: Krompirjeva juha, pražen riž, meso v omaki, solata ali kompot. — Segedinski golaž (pripravljen že opoldan).

Tople copate si lahko naredimo sami

Poiščite ostanke starega ponošenega plašča, obrabljene odeje ali volnene obleke. Izdelava je za desno in levo nogo ista. Kroj bo zanesljivejši, če ga posnamete po ponošenih copatah.

Najprej prikrojimo blago, vatelin in podlogo po istem kroju z majhnim dodatkom za povitje in šive. Nato na blagu, podlagi in vatelinu prišijemo na stroj šiv na peti, in sicer vsak šiv posebej (slika 1). Na narobno stran blaga si pripravimo z bucikami vatelin, preko katerega spodvijemo blago dodatno za šiv, si ga spet pripravimo, spredaj nadržimo in si nato prešijemo šiv z zelo gostim križnim vbodom na vatelinu. Na spodnjem robu si vatelin pikiramo na blago tako, da se na prvi strani ne vidi. Pikiramo za 1,5 cm od roba blaga. Prikrójimo si ravno progno podloge ali pa blago do 3 cm široko in jo prepognemo po dolžini na polovico. Proga mora biti tako dolga, kolikor meri podplat po šivu, s katerim je prešit. Siv na podplatu vidite dobro na sliki 1. Nato si pripravimo progno z bucikami na spodnji del čevlja (sl. 2), in sicer tako, da pridejo robovi prepognjene proge ob rob blaga, torej je pregib proge zgoraj. Spredaj moramo blago na vsako stran od sredine 6 cm daleč precej nadržati, nakar ga prešijemo na stroj. Nato obnemo progno navzdol in jo pripravimo s pokončno stoječimi bucikami na podplat (slika 2 zgoraj).

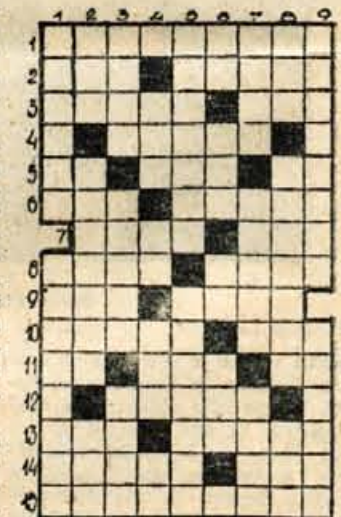
Ko je to storjeno, si moramo pripraviti iz tršega kartona stopala, ki segajo natanko do šiva na podplatu. Stopala podložimo z debelejšo ali dvojno flanelo. Flanelo odrežemo nekoliko večjo kakor so stopala. Na robu nabereemo flanelo z dvojno nitjo, ki jo pri prekrivanju zategnemo in se nam tako flanela zakrivi na spodnjo stran. Ko smo si to pripravili, si urežemo podlogo po obliki stopala s precejšnjim dodatkom za šive. Tudi to nabereemo, kakor flanelo (glej sl. 2 spodaj) in prikrijemo z njo že s flanelo podloženi karton, zategnemo nit in jo dobro všijemo. Nato si vzdolž stopala vsešijemo z velikim krožnim vbodom dodatke za šive (sl. 2 spodaj). Na zgornji strani podplata mora biti podloga gladka.

Narejeno stopalo vstavimo previdno v že prej speti zgornji del in podplat in ga previdno pomerimo. Ko smo se prepričali, da dobro stoji, zgornji del domačega čevlja s povoščanim sukancem sešijemo s podplatom (sl. 3), in sicer z dvojno nitjo. Na sliki 3 se jasno vidi, kako se prebada klobučevinasti podplat. Na zgornji strani puščamo nit, ki jo močno vlečemo in potegnemo skozi zanke, da jo lahko ponevno prebedemo skozi isto luknjico. Na ta način, da šivamo od luknjice do luknjice, nastaja raven in trpežen šiv. Ko je to narejeno, vložimo stopalo iz kartona in okrasimo čevljev po svojem okusu.

Klobučevinaste podplate lahko skrojimo iz obnošenega klobuka. Naredimo pa jih lahko tudi iz večkrat prepognjenega debelega blaga. Blago postopoma prepognjemo in prešivamo na stroj, pregib za pregibom.

ZA DOLGE ZIMSKE VEČERE Križanka

Vodoravno: 1. jugoslovanski šahovski vele mojster, 2. ime naše filmske igralkice — z njim kaj objemo ali pritrldimo, 3. gorat, planotast, zakrasel svet med Postojnsko kotlino, Vipavsko dolino in Hrušico — prislov na vprašanje kam?, 4. kraj na Gorenjskem znan po željarski obrti, 5. tebe — naplačilo — veznik, 6. žensko ime — odlikovanje, 7. skandinavsko moško ime — vzvišene lirske pesmi, 8. velik snop slame — poziv, 9. mednarodna kratica organizacije književnikov — je tisti, ki se spakuje, 10. ploskovni meril — podaljšek hrblenice, 11. primorska narečnica — vrsta zemlje — grška črka, 12. tesno prilagajoča se pletena obleka, 13. vrsta vrbe — začimba, ki ima prijeten okus in aromo, 14. kazalni zaimek — vekl, 15. rojen istega leta, v istem letu.

Navpično: 1. enota za merjenje časa — posvariti, 2. oče — ločilni števniki — otok na Jadranu, 3. oklopno motorno vozilo — žensko ime — sorodnik, 4. ura (latinsko) — pesniško delo — tuja denarna enota (2. skl. mn.) — kazalni zaimek, 5. velika in zavaljena žival, ki živi ob močvirjih vročih azijskih pragozdov — bel kristalast prah, ki preprečuje vrenje in gnitje, 6. prvi dve črki besede pod 2 vodoravno — dvojica — začetnici organizacije pri nas, ki se je preimenovala — vstavi OKI, 7. kemična spojina iz dveh atomov vodika in enega atoma kisika — tuja denarna valuta — zidarski material, 8. moško ime — kdor se ukvarja z nego nog, rok itd., je — dobe, 9. prebivalec države v Južni Ameriki — je tisti, ki ne goljufa in ne laže.

OJ TI PUST, TI CAS PRESNETI...

Koliko veselih in razigranih obrazov je nestrpno gledalo kdaj se bo prikazala »nova maskara«. In potem? Koliko ugibanj... Ali je to Matevž ali Janez, ali Mojca ali Polonca...? Glej ga, kako je ponosen in lep. Kdo ve kaj so mislili ti »small velikani« ta trenutek...?

Za pridne roke

Velikost: 40 (42—44). Gornja širina: 88 (92 do 96) cm.

Dolžina: 50 (51—53) cm. Dolžina rokavov: 48 (48—49) cm.

Material: 350 (350—400) g fine volne, igle št. 2 in 2½, zadržga dolžine 12 cm.

Sirina vzorca: 32 zank z iglami št. 2½ v vzorcu trikoja = 12 cm.

Popis je za velikost 40. Za večje širine uporabljajte številke v oklepajih.

Hrbet: 116 (124—132). Zanke nasnuj z iglami št. 2 in pleti 8 cm v višino 1 zanko desno, 1 zanko levo. Potem pleti z iglami št. 2½ v vzorcu trikoja (naspred desno, nazaj levo) in pri tem v prvi vrsti razdeljeno dodaj 9 zank. Dodaj obojestransko 5X po vsakih 3 cm 1 zanko. Pri 30 (30—31) cm višine snemi

(10—13) z., nato 2,2,2 in 1 z. Vzorec pleti v enaki višini kakor pri hrbtu. Pri višini 50 (51—53) cm snemaj za ramena kakor pri hrbtu, Ostanek z. snemi naenkrat.

Rokavi: 67 (67—73) z. nasnuj z iglami št. 2½ in pleti 4 vrste preko vseh zank. Potem zmanjšaj vzorec v vsaki 4. vrsti

Prikupna ženska jopica

za odprtine rokavov obojestransko 5 (7—10), 2,2 in 1 zanko. Pri 34 (35—37) cm višine prični vložek z vzorcem kakor sledi:

1. vrsta: 54 (56—57) z. desno, + 1 zanka levo, 2 zanki desno popolni skupaj, 1 ovoj, 1 z. desno, 1 ovoj, 1 prevlečeno snemanje (1 z. snameš, 1 z. popleteš, in 1. sneto z. prevlečeš), 1 z. levo, + 54 (56—57) z. desno.

2. vrsta: 54 (56—57) z. levo, 1 z. desno, 5 z. levo, 1 z. desno, 54 (56—57) z. levo.

3. in 4. vrsta: kakor se zanke pojavljajo.

5. vrsta: 51 (53—54) z. desno, od + prvo vrsto 2X ponovi, 51 (53—54) z. desno.

6., 7. in 8. vrsta: kakor se zanke pojavljajo.

9. vrsta: 48 (50—51) z. desno, od + — + 1. vrsto 3X ponovi, 43 (50—51) z. desno.

10., 11. in 12. vrsta: kakor se zanke pojavljajo.

Vzorec torej v vsaki 4 vrsti povečamo za 6 zank, medtem ko postajajo desno pleteni deli za 3 z. ožji, tako dolgo da so popletene vse zanke v vzorcu.

Pri 48 (49—51) cm višine snemi obojestransko najprej 7 (9—9) z., nato 4X8 z. za ramena. Ostanek z. snemi naenkrat.

Prednji del: 126 (134—142) z. nasnuj z iglami št. 2 in pleti kakor hrbtni del do 30 (30—31) cm višine. Za rokavna izreza snemi obojestransko najprej 8

obojestransko za 3 z., dokler niso vse z. gladko pletene. Sedaj dodaj obojestransko v vsaki 8. vrsti do 97 (101—105) z. Pri 33 cm višine snemi za rokavni izrez obojestransko 5 z., dalje obojestransko v vsaki 3. vrsti 4X1 z., potem v vsaki 2. vrsti 1 z. do 46 (46—47) cm višine. Potem snemi v vsaki vrsti 2 z. 2 cm visoko. Ostanek zank snemi naenkrat.

Izgotovitev: Gladko pletene dele polikaj pod vlažno krpo in sešij. Na levi rami všij zadržgo. M.

Da temne obleke, umazane od prahu, osnažiš, če nečista mesta zdrgneš s kosi sveže narezanega surovega krompirja?

Da madeže črnila iz perila hitro odstraniš, ako jih namaš najprej v kislem mleku, potem jih šelaj opereš.

Da rja z železa izgine, ako ga natareš z zamaškom, pomočenim v olje.

Da madeže mazila za čevlje opereš z alkoholom.

Da krepasto blago lepo zlikaš, ako ga likaš preko brisače frotirke.

Ali že veste?

Da temne obleke, umazane od prahu, osnažiš, če nečista mesta zdrgneš s kosi sveže narezanega surovega krompirja?

Da madeže črnila iz perila hitro odstraniš, ako jih namaš najprej v kislem mleku, potem jih šelaj opereš.

Da rja z železa izgine, ako ga natareš z zamaškom, pomočenim v olje.

Da madeže mazila za čevlje opereš z alkoholom.

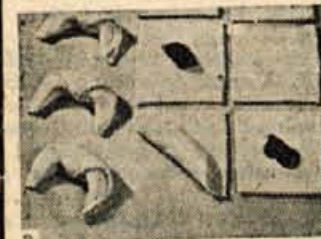
Da krepasto blago lepo zlikaš, ako ga likaš preko brisače frotirke.

OKUSNI SIRNATI ROGLJIČI

Prilavi: 25 dkg moke, 25 dkg sira, 25 dkg surovega masla ali margarine, 1 rumenjaka, malo soli in marmelade za nadev. — Iz presejane moke, pretlačenega sira, v koščke narezanega surovega masla, rumenjaka in soli zgneti na deski srednje go-

sto testo. Potem pusti da počiva 1 uro na mrzlem. Nato zvaljaj testo v pravokotnik ki ga zloži na 3 dele (slika 1.) Tako zloženega ponovno

razvaljaj. To ponovi dvakrat. Lenko razvaljano testo nato »zreži« s kolesčkom na primerne kvadrate. Na sredo vsakega kvadrata daj kavno žličko marmelade, zavij v

rogljiče, pomaži s preostalim beljakom in daj v pečico (slika 2). Približno v pol ure so rogljički pečeni. Potresi jih s sladkorjem in serviraj (slika 3).

Uspehi TVD „Partizan“ v Kamniku

Vzgojili bodo dobre vodnike

V petek je »Partizan« v Kamniku polagal račune o svojem delu v preteklem letu. Noben občni zbor do sedaj še ni bil tako obiskan. Mnogo je bilo zlasti mladine in staršev, ki so slišali, kako se mladina vzgaja v Partizanu in pod kakšnimi pogoji dela. Iz poročila, ki sta ga podala predsednik Peter Klavžič in načelnik Slavko Frbežar, je razvidno, da je društvo zajelo v svojih vrstah lepo število kamniške mladine, ki je

pridno zahajala v telovadnico. Na 826 vadenih urah je bila povprečna udeležba po 23 telovadcev. V preteklem letu je društvo razvilo svoj prapor, ki mu je botroval ljudski poslanec Alfred Janko. Na društvenem nastopu je v 15 točkah programi sodelovalo 347 nastopajočih. Na prireditvi TVD »Partizan« v Domžalah je sodelovalo 67, na zletu v Kopru pa 106 članov. Tudi uspehi, ki jih je doseglo društvo v tekmovalnih, pome-

nijo velik napredek v primeri s prejšnjimi leti. Največji uspeh je dosegla članica društva Olga Abramčič, ki je na državnem prvenstvu v rodni telovadbi z 88% dosegljivih točk osvojila tretje mesto. Pri ljudskem mnogoboju so Kamničani v tretjem razredu dosegli četrto mesto.

Glavna ovira še večjega napredka je pomanjkanje vodnikov. Društvo je poslalo več mladih članov na tečaje, vendar bi jim morali starejši pomagati kot mentorji, tako pa je mladina prisiljena da vodi samo sebe, ker ni starejših.

Na zboru je bil navzoč tudi predsednik okrajne zveze Partizana tov. Pavličič, ki je izročil predsedniku Kavčiču odklovanje Okrajne zveze za dolgoletno požrtvovalno vodstvo društva ter pohvale vodnikom Bogu Debeljaku, Ivici Tirk in Jožici Rozman.

Zborovalci so sprejeli sklep, da bodo poslali to leto čimveč članov na tečaje za vodnike. Organizirali bodo tudi tabore, nje in prirejali izlete skupno s Planinskim društvom Kamnik. Predvsem pa bodo pokrenili akcijo, da se »Partizanu« spet izroči v dograditev stavbe kulturnega doma, ki že 8 let stoji napol dozidana poleg gimnazije. Predsednik občine je obljubil vso pomoč za uresničitev tega predloga, potrebno pa bo še, da okraj Ljubljana prizna »Partizanu« odškodnino za poslopje v Mekinjah, s čimer bo dana tudi materialna osnova za dograditev doma.

V NEDELJO NA MOTO-SKIÖRING

Avto - moto društvo Kranj bo priredilo v nedeljo ob 10. uri meddruštveni moto-skiöring na 3400 m dolgi progi Kranj-Kokrica in nazaj. Tekmovalci bodo startali nad igriščem NK »Triglave«, trening bodo pa imeli že v soboto popoldan ob 16. uri. Smučarji in motoristi, udeležite se tega tekmovanja v čim večjem številu, ljubitelji zimskega športa, pa ne zamudite te lepe in zanimive prireditve.

IZID ŽREBANJA NAGRADNE KRIZANKE

1. nagrado Urh Albin, Boh. Bistrica 195.
2. nagrado Kržišnik Ivanka, Sp. Pirniče 6 p. Medvođe.
3. nagrado Mohorič Ivan, Bukovšiča 21 p. Selca.
4. nagrado Trčman Julij, Ljubljana, Miklošičeva.
5. nagrado Sturm Janko, Podgora 20 p. Gorenja vas.

- 11.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Dušan Kralj: Ne zametujmo odpadkov.
13.30 Narodne pesmi in domače poskočne melodije.
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — a) Ing. Dušan Vendramin: Halo, kdo tam? b) Dr. B. Magajna: Dragocena kri.
15.30 Se pomnite, tovariši?... Franc Šrimpč: a) Pobalinstvo, b) Obrazj v luninem svitu.
16.00 Zdravstveni nasveti.
18.00 Radijska univerza — Dr. Lavo Čermelj: Nikola Tesla.
18.15 Tri operne uverture.
20.00 Kulturni pregled.

TOREK, 21. FEBRUARJA

- 11.05 Gospodinjski nasveti.
11.45 Cicibanom — dober dan! M. Cerkovnik: Palček - Malček.
12.00 Pesmi in plesi s Prekmurja.
14.20 Pionirski kotiček.
15.30 Utrinki iz literature — Andre Gide: Potovanje v Kongo.
16.10 V svetu opernih melodij.
18.00 Zunanje - politični feljton.
18.15 Nekaj Chopinovih preludijev.
18.30 Sportni tednik.
20.00 Tedenski notranje - politični pregled.
20.10 Poje Slovenski oktet.

SREDA, 22. FEBRUARJA

- 11.15 Igra tamburaški orkester ljubljanskih »Svobod« p. v. Matka Šijakoviča.
11.35 Radijska šola za višjo stopnjo — a) Ing. Dušan Vendramin: Halo, kdo tam? b) Dr. B. Magajna: Dragocena kri.
12.40 Chopinovi valčki.
13.30 Pesmi in plesi jugoslovanških narodov.

KUD »Tabor« v Podbrezjah je za pustno nedeljo pripravil prijetno razvedrilo z veseloigro »Gosposka kmetija«. Režiser in igralci so svoje naloge prav dobro opravili. Posebne pohvale pa je bila deležna skrbno pripravljena scena. Zeleti je, da bi igro ponovili tudi na kakem sosednjem odru.

Požrtvovalni igralci iz Podbrezj so se lotili tudi Pipanove ljudske igre v šestih dejanjih »Dekla iz Trente«, ki jo bodo v kratkem uprizorili.

V četrtek ob 16. uri popoldne je bilo v zgornji dvorani Sindikalnega doma v Kranju posvetovanje pedagoških delavcev okraja Kranj, na katerem je tov. Ziga Kimovec imel referat o reformi šolstva.

Letošnji občni zbor PGD Voklo je pokazal izredno delavnost članov v preteklem letu. Udeležili so se vseh proslav sosednjih društev in tudi gasilskega festivala v Kranju. Društvo je organiziralo tečaj za izprašane gasilce, ki ga je posečalo 20 mladincev, 1 član pa se je udeležil sanitetnega tečaja v Kranju. Prosvetni odsek društva je v minuli sezoni uprizoril dve dramski deli. V bodoče nameravamo vokalski gasilci zgraditi sušilni stolp za cevi in nabaviti vse potrebno orodje.

Na Usnjarskem tehnikumu v Domžalah je ponovno začel delati klub ljubiteljev fototehnike. Vanj je vključenih 20 članov. Poslušali so že prvo predavanje ing. Franceta Bolharja o različnih vrstah aparatov.

Društvo prijateljev mladine iz Domžal je uprizorilo lutkovno igro »Tinček in Tonček«. Cici-

? 3. marca v Kranju

Prodaj borove deske 5 cm in smrekove deske 3 cm. Naslov v upravi lista.

Okrajna zadruga zveza Kranj proda rabljeno leseno kočjo v velikosti 5 m krat 3,5 m. Pokrita je s skodlami in ima dva med seboj ločena prostora. Izključna cena 30.000 din. Kdor bo ponudil več, jo lahko kupi. Prijave sprejema do 29. februarja.

Zatekla se je ali je bila odpeljana psica, novofundlandska,

črna, ima dolgo dlako, viseča ušesa, sliši na ime »Tačca«. — Vrniti jo na naslov: Wendling, Kranj, Cesta na Golnik 12. — Dam nagrado.

Kupimo takoj avtomatsko telefonsko centralo z 15 do 30 priključki. Ponudbe poslati »Elan« Begunje na Gorenjskem.

Najden klobuk in rjav šal v Kranju se dobi Kranj, C. na Rupo 25.

Zamenjam enodružinsko hišo ali stanovanje v Ljubljani za enako v Kamniku, Trziču ali Kranju. Naslov v upravi lista.

Planinsko društvo Radovljica sporoča, da je Valvazorjev dom pod Stolom do preklica vsakodnevno redno oskrbovan, ker so snežne razmere ugodne.

Gledalščje PRESERNOVO GLEDALISCE KRANJ

Sobota, 18. februarja ob 20. uri — Izven — »VELIKA BESEDA« ob 90.letnici ustanovitve »Citalnice Kranjske« in v Prešernov spomin.
Nedelja, 19. februarja ob 16. uri — Izven in za podeželje — William Shakespeare: »OTHELLO«.

objave • oglasi

Kupimo takoj avtomatsko telefonsko centralo z 15 do 30 priključki. Ponudbe poslati »Elan« Begunje na Gorenjskem.

Najden klobuk in rjav šal v Kranju se dobi Kranj, C. na Rupo 25.

Zamenjam enodružinsko hišo ali stanovanje v Ljubljani za enako v Kamniku, Trziču ali Kranju. Naslov v upravi lista.

KINO

TA TEDEN BOMO GLEDALI

KINO »SORA« SKOFJA LOKA: Od 17. do 19. februarja argentinski film »KALNE VODE TEKOL«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE: 18. in 19. februarja ameriški barvni film »PLAVAJOČE GLEDALISCE«. — Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 19. uri.

KINO NAKLO: 18. februarja ob 19. uri, in 19. februarja ob 16. uri švedski film »DOBRI VOJAK BUM«. 19. februarja ob 9. uri dopoldan angleški film »MALA BALERINA«. — Predstava ob 19. uri odpade.

KINO »RADIO« JESENICE: 17. februarja ameriški film »RIVER STRIT 99«. 18. in 19. februarja ameriški film »PROTIJAVIONSKA ZASČITA«. — Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16. uri.

»Izolirka« v Ljubljana Moste sprejme za obrat na Jesenicah: STROJNEGA TEHNIKA ali osebo z delovodsko šolo in prakso za šefa obrata. — Nastop takoj.
2 KVALIFICIRANA KLJUCAVNICARJA z daljšo prakso za nastop s 1. marcem 1956 in
2 KVALIFICIRANA KLJUCAVNICARJA, prosta vojaščine z nastopom 1. aprila 1956. Ponudbe pošljite tajništvo podjetja.

18. in 20. uri. 19. februarja ob 10. uri matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVZ« JESENICE: 17. februarja amer. barvni film »ROBERTA«. 18. in 19. februarja ameriški film »SLIKA DORIANA GRAYA«. — Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri. 19. februarja ob 10.30 uri matineja mladinskega filma.

KINO KOROSKA BELA: 18. in 19. februarja ameriški film »PROTIJAVIONSKA ZASČITA«. Predstava v soboto ob 19. uri, v nedeljo ob 17. in 19. uri.
KINO »STORZIC« KRANJ: Od 17. do 19. februarja »RDEČE IN CRNO« II. del. Predstave vsak dan ob 16., 18. in 20. uri.

Naša ženska državna reprezentanca v smučarskih tehik. — Na sliki: trener Lovro Zemva, Blaženka Vodenlič, Nada Birko, Mara Rekar in Belajeva

Peter Križaj - prvak

Preteklo nedeljo popoldne je bilo na skakalnici na Gorenji Savi prvenstvo SD »Triglave« iz Kranja v smučarskih skokih. Prvenstva se je udeležilo 17 tekmovalcev. Pri članih je bil najboljši Peter Križaj s skokoma 23 in 27 metrov, drugi je bil Milan Turel (26,5 in 25), tretji Stane Grmek (25,5 in 26 m). Najresnejši konkurent za prvo mesto Lojze Gorjanc je pri prvem skoku nesrečno padel in tako ni mogel nadaljevati tekmovanja. Prvi med mladinci pa je bil Franc Kalan (18, 19) pred Marjanom Volarjem (15, 17) in Edvardom Rekarjem (14, 13).

Dopisujte v »Glas Gorenjske«

OPOZARJAMO VSE NAROČNIKE, DA BODO NAROČNINO ZA 1956 LETO POBIRALI POŠTARJI KONEC JANUARJA. VSI, KI JIM BODO NAROČNINO PLACALI, BODO PRISLI V POŠTEV PRI NAGRADNEM ŽREBANJU!

Kaj ima na sporedu Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 radijski dnevnik in 22. uri. Oddajo »Zeleti ste« — poslušajte ob nedeljah ob 14.00 in ob delavnikih ob 14.35 uri. Kmetijski nasveti in Kmetijska univerza vsak delavnik ob 12.30 uri.

PETEK, 17. FEBRUARJA

- 11.05 Gospodinjski nasveti.
11.45 Cicibanom — dober dan! (Ignat Hermann: Stara in nova suknja).
12.40 Pevke in ritmi.
13.30 Pester spored opernih melodij.
14.25 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
15.15 Igra kvartet Jožeta Kampiča.
15.30 Utrinki iz literature — Ignazio Silone: Vino in kruh (odlomek).
16.00 Modni kotiček.
18.00 Ljudje med seboj.
18.50 Vedre melodije.
20.00 Tedenski zunanje-politični pregled.
20.15 Ruska zborovska glasba (glasbena oddaja s komentarjem).
21.20 Igra Plesni orkester Rača Ljubljana.
21.40 Filmske melodije.

SOBOTA, 18. FEBRUARJA

- 11.05 Gospodinjski nasveti.
11.15 Slovenske narodne v pri-

redbi Vlada Goloba poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška.
11.45 Pojte z nami, otroci!
12.40 Odlomki iz Massenietove opere »Werther«.
14.20 Pionirski kotiček.
15.30 Utrinki iz literature — Jože Smit: Pesmi.
16.00 Novi filmi.
16.10 Koncert po željah.
18.00 Okno v svet: Ruski velikaš Krupp.
18.35 Jezikovni pogovori.
20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 19. FEBRUARJA

- 7.35 Jutrjana serenada.
8.00 O športu in sportnikih.
8.15 Pisan spored narodnih in domačih pesmi.
9.00 Otroška predstava - Marcel Ayme: Osel in konj.
10.00 Družinski pogovori.
10.10 Predstavljamo vam naše napovedovalke in napovedovalce.
11.15 Oddaja za Beneške Slovence.
12.00 Pogovor s poslušalci!
13.30 Pol ure za našo vas.
16.00 Po naši lepi deželi — Dušan Kralj: Bloški smučarji.
20.00 Večerni operni koncert.
21.00 Kulturni razgledi.

PONEDELJEK, 20. FEBRUARJA

- 6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo.

Kenguruji — vrečarji so lani povzročili avstralskim živinorejcem in poljedelcem v osrčju avstralskega kontinenta strahovito škodo. Lačne živali so žrle mlado pšenico; kjer je rasla trava, ni ostala nobena bilka več — zemljo so dobesedno izravnali.

Po več sto kengurujev v skupinah se je priklatlilo iz prostornih avstralskih ravnin, ki jih je iz severa pregnala katastrofalna suša. Farmerji so pošiljali nad ta nadležna krdela pse volčjake, najhujše sovražnike vrečarjev. Vkljub temu pa se je njihovo število množilo.

Zaskrbljeni Avstralcji se že leta in leta borijo proti uničujoči zajčji nadlogi, ki je prav tako pustošila pašnike in polja, z bakteriološkim orožjem, ker jim psi niso bili kos.

Ko so se farmerji otresli dolgouhcev, so jim bili psi v nadlego in ker niso računali na novega sovražnika in škodljivca, so jih mnogo pobili; mnogo pa jih je poginilo, ko so se hranili z zastrupljeno vabo, namenjeno zajcem. Tako so ostali kenguruji za avstralskega farmerja sovražnik številka 1.

Lov na kenguruje je že od

nekaj tradic. šport Avstralca, ki pa le nezadovoljivo in iztrebljenega tega škodljivca. Razen tega pa je še vedno z zakonom zaščiteno po vsej deželi. Za lov na kenguruje si mora lovec priboriti dovoljenje. Vendar, ko poljedelec s solzami v očeh motri polomljene plotove, pomandrano dozorevajočo pšenico in opustošene pašnike, si postavo piše sam.

nadloga avstralskega farmerja

Kenguruji so izredno trdoživi. Po pripovedovanju so nekoč bežečemu vrečarju pognali kroglo skozi glavo, ta pa je padel šele, ko je bežal še skoro četrtilje.

Oni, ki imajo dovoljenja za lov na kenguruje, organizirajo vsak teden pogone, na katerih položijo do šestdeset živali, kar pa ne pomeni nič za splošno izboljšanje položaja.

V drugem primeru so psi obkolili skupino živali in en kenguruji se je zatekel v reko, sedel na svoje mogočne zadnje noge in z močnim repom — najbolj mišičastim udom kenguruja — dva psa, ki sta se pognala proti njemu, dobesedno zmečkal.

Kenguruji je za povprečnega Avstralca, ki ne živi od tega, kar mu prinaša zemlja, — nekaj simbol, medtem ko je za avstralskega farmerja in neposredno za avstralsko gospodarstvo, eden največjih škodljivcev.

»No Tonček, kaj pa zobček? Se boli?«
»Ne vem, gospod doktor ga je tam obdržal.«

Mojster: »Je bil kdo tukaj?«
Valenec: »Je bil.«
»Kdo?«
»Jaz.«
»Osel! Vprašam te, ali je medtem kdo prišel?«
»Je.«
»Kdo?«
»Vi.«

Ali že veste, da...

Cigareta, ki jo kadilec vleče, žari s 680 do 800 stopinj C vročine...

Eno samo rdečilo za ustnice zadošča, da rdeče pobarvamo 27 kvadratnih metrov tal...

Avtomobilske gume se pri dirkah »obrabi« samo za 1 mm na 100 km...

Pravijo, da se dobijo tudi taki laki za manikiranje, ki se ponoči svetijo...

Največji parnik na svetu Queen Mary, ki ima 160 tisoč konjskih moči bi mogel s pomočjo atomske energije, ki tiči v enem samem kilogramu premoga voziti nepretrgoma 24 let...

Za enourno narkozo rabijo danes samo še 25–50 g etra. Pred približno četrt stoletjem ga je narkotizer rabil še okoli pol kilograma...

60% vseh boleznih nog nastane že do 17. leta življenja...

Korejci so že pred 2000 leti poznali neke vrste praktično centralno kurjavo. Dim in vroči zrak so napeljali pod tla, ki so bila pokrita s sojinim oljem lakirano lepenko. (Soja je posebna zvrst fižola.) Tako so se tla vedno svetila in je bilo pri tleh vedno toplo...

Oh, ta ura

Bruno ima žepno uro. Bruno-va žepna ura je čudovita. Natančna. Kaže ure, minute in sekunde, pa tudi mesece in dneve. Brunova ura je posebnost v časomerih.

Neko jutro se pelje Bruno s tramvajem v službo. Znanec Ambrož vstopi in prisede. Ambrož slabo sliši, drugače pa je zelo družaben človek.

»Zdravo, Bruno! Ze dolgo se nisva videla! Kako ti gre?«

»Preselili smo se, Ambrož.«

»Kaj praviš?«

»Preselili smo se! zavpije Ambrožu na uho.«

»A, preselili? Kam pa?«

»Tavčarjeva 16, I. nadstropje!«

»A, ja, Cankarjeva 13.«

»Ne, ne — Tavčarjeva 16!«

»A, tako!«

Sopotniki poslušajo in se zabavajo.

Tramvaj je natlačen, pot še dolga.

»Koliko je pa ura?« vpraša

»Uro, veš uro sem doma pozabil!«

»A, pozabil?«

»Da! Na nočni omari!«

»Veš, slabo slišim.«

»Vem, vem.«

Sopotniki poslušajo in se zabavajo.

Zvečer se je Bruno vrnil iz službe. Žena ga je pričakala na pragu in nagovorila:

»No, Bruno, kaj pa ti je bilo danes?«

»Meni? Zakaj?«

»Zakaj si vendar poslal kar tri ljudi po uro, ki si jo pozabil na nočni omari!«

»Jaz, da bi bil poslal nekoga po uro?«

»No, da! V kratkih presledkih so prišli. Seveda, dala sem jo prvemu.«

Ambrož Brunota.

»Nimam ure! Glasno odvrne Bruno.«

»Nimaš?«

»Ne, pozabil sem jo doma na nočni omari!«

»Kako praviš?«

»Uro, veš uro sem doma pozabil!«

»A, pozabil?«

»Da! Na nočni omari!«

»Veš, slabo slišim.«

»Vem, vem.«

Sopotniki poslušajo in se zabavajo.

Zvečer se je Bruno vrnil iz službe. Žena ga je pričakala na pragu in nagovorila:

»No, Bruno, kaj pa ti je bilo danes?«

»Meni? Zakaj?«

»Zakaj si vendar poslal kar tri ljudi po uro, ki si jo pozabil na nočni omari!«

»Jaz, da bi bil poslal nekoga po uro?«

»No, da! V kratkih presledkih so prišli. Seveda, dala sem jo prvemu.«

LEPO DEKLE

Mlad mož iz mesta si je najel hišo v nekem poznanem letoviščarskem kraju. Nikoli pa ni zšel v gostilno, ki je bila v bližini njegovega začasnega bivališča. Niti nismo vedeli, kako se imenuje, bržčas, tako smo presodili, je abstinent ali pa velik skopuh.

Nekega večera pa je le sedel med nami pri belo pogrjnjeni mizi. Privoščil si je vrček bavarskega piva in kozarček žganja. Zadovoljno si je gladil na kratko pristrizene črne brčice, smehljajoč se, je zrl predse.

»No, gospod sosed, prijatelj?« reče nekdo od omliz. Sosed prj-kima, in preden bi ga bili lahko vprašali, kaj ga je privedlo nocoj v gostilno, nam je sam utešil radovednost:

»Nekaj lepega sem doživel.« je dejal »in lepi doživljaji pospešijo žejo. — Na zdravje!«

»Na zdravje!« smeje odvrne mo.

»In, če smemo vprašati — je bila lepi doživljaj — lepa?«

»Tako je!« je prikičal tajinstveni sosed in nadaljeval:

»Ko sem se opoldne vračal domov, sem opazil mlado dekletko, lepo črnolasko, pred hišnimi durmi, katere je očividno zaman poskušala odpreti. Dama ni bila le mlada, bila je tudi lepa in življenja polna. Prav take so mi najbolj všeč. Dvoje lepih rjavih oči pod kodrčkom valovitih

črnih las, me je, dejal bi — sr-dito, a vendar proseče gledalo. In jaz! Kdo bi na mojem mestu

ravnal drugače? Takoj odločen pomagati ji zakličem: »Halo, sem vam lahko v pomoč?« Dama se je posmejala tako sladko zapeljivo, da bi ji ne mogel odreči nobene prošnje — tudi, če bi pri tem tvegala možko dostojanstvo. Vprašala je: »Saj stanuje v tej hiši trgovec z umetninami profesor Svarc, mar ne?«

»Svarc, tiho pošepetem zase in vprašam: »Poznate vi tega umetnika?«

»O, seveda,« odvrne smeje dama. »Saj je moj stric! Trenutno se muči v bližnjem mestu. Prišla sem, da odnesem nekaj slik, ki jih je prodal.«

»Dragocene slike?« vprašam.

»Precej drage. Zdej pa ta smola, da ni nikogar doma.«

»Nič hudega!« rečem. »Teta gotovo ni daleč od hiše. Lahko kaj pomagam? Se bova potem še kedaj videla?«

»Kako mi hočete pomagati?« vpraša.

»V prvem nadstropju je okno odprto,« rečem — »grem k sosedu po lestvo.«

Mladi dami zažarijo oči in reče: »Ce ste tako prijazni, prosim!«

»Prinesem lestvo, jo prislonim pod okno in — ena, dva, tri, že se vspenja dvoje lepo oblikovanih nožic po lestvi navzgor — in smuk, lepa dama je dosegla svoj cilj.«

Sosed obmolknje in se za hip zamislji. Ker smo napeto poslušali, smo vsi hkrati vprašali: »In kaj je bilo potem?«

»Potem,« je nadaljeval, »je šlo vse lepo, kakor po maslu. Lestvo sem vrnil sosedu, uporabil sem njegov telefon za kratek pogovor, deset minut kasneje stopim v spremstvu moža postavje v hišo — in spet sva se videla — jaz in mlada dama.«

»Ja, kako?« vprašamo. »Je bila tatica? In kdo ste vi?«

»Jaz,« reče sosed in si smehljaje gladi brado, »jaz sem profesor Svarc, trgovec z umetninami.«

ZGODA Z DIVERZANTNI R. A. PRIREDIL: B. MLAKAR NARIŠAL: C. OBLAK

45

Mož je dvignil svoj pogled in zagledal velikega risa, čepečega na štoru, ki je molel iz vode; in na drugi strani čuječi postavi Bliska in Kresnice, ki sta se tam udobno namestila. Nagonsko je njegova roka segla po nožu — edinem orožju, ki mu je sedaj ostal za borbo s temi divjimi zvermi. Toda bil je dan in to je v risu vžgalo nekaj, kar je bilo hujše od ognja poželenja in sovraštva; strah! Podedovani strah! Skušal se je čimbolj skriti, da ga ne bi opazili.

46

Blisk je povesti uhle in nehal renčati. Kresnica pa je nepremično stala in nje-ne svetleče se oči so bile polne začudenja in veselja, ko je zopet videla pred seboj svoje gospodarje — ljudi. Gaston Rouget je iznenaden strmel vanjo. Nikdar še ni volkulja rodila takega bitja! Njegovi prsti so močneje stisnili ročaj noža. Tiho je šepnil ženi: »Pes! Upam, da ga bom lahko ubil in potem bomo imeli dovolj hrane.« Poklical ga je in se z iztegnjeno roko pomaknil za nekaj korakov proti njemu.

47

Blisk je preteče zarenčal. Sele tedaj je Kresnica spoznala nevarnost in se skrila za svojega tovariša. Vendar se je še vedno želela približati človeku, posebno ženi in deklici. Bilo ji je, kot bi njen gospodar znova vstal, čeprav je vedela, da ta mož ni bil njen gospodar. Deklica je bila kot čist otrok, s katerim se je pred davnljim časom igrala, čeprav je razumela, da tudi otrok ni bil isti. Mož je uganil, kaj se v njej godi. Za sedaj je odločil napad, čakal je na ugodnejšo priliko.

48

Mož je prijel ženo za roko in je peljal proti srednji skale, kjer sta imela valkova svoje suho avetje. Ko je pogledal vanj, je od veselja vzkliknil. V notranjosti je mož sikel deklici premočno obleko, žena pa je ovijala svoje goste lase in iztiskala iz njih vodo. Nate je začel mož sekati jelkove treske in kmalu se je iz zavetja dvignil tenek oblakček sivga dima. Človek je kuril ogenj, da bi se grel, še bolj pa zato, da bi poneči zadržal zveri v varni razdalji.